

ΠΟΛΙΧΝΙΑΤΙΚΟΣ Λόγος

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ
ΣΤΑ ΜΕΛΗ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΠΟΥ ΕΚΔΙΔΕΙ ΤΟ Δ.Σ. ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «Ο ΠΟΛΙΧΝΙΤΟΣ ΛΕΣΒΟΥ» • ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ 147, 114 72 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ: 210-6459687

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΚΑΤΑΝΟΜΗ
ΚΑΑ
Αριθμός Άδειας
01-4558

ΤΕΥΧΟΣ 137 • ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ-ΜΑΡΤΙΟΣ 2014

Για όλα φταίει ο Περικλής!

Η Δημοκρατία, βέβαια, προϋπήρξε του Περικλή. Η Ιστορία έχει περιγράψει τα γεγονότα που ωρίμασαν τις συνθήκες, για να εξελιχθούν τα τυραννικά και ολιγαρχικά καθεστώτα της Αρχαίας Αθήνας στο αναμφισβήτητο πιο ανθρωπινό και ανθρωπιστικό πολίτευμα, που εφεύρε μέχρι σήμερα η ανθρωπότητα, τη Δημοκρατία. Η ευθύνη του Περικλή (μπορεί να είναι και του Θουκυδίδη, το ίδιο κάνει) είναι πως έβαλε πολύ ψηλά τον πήχυ και περιέγραψε μια αρχή του δήμου (του λαού) που πλησιάζει την ουτοπία.

Τη δημοκρατία κανείς δεν τολμά (πλην των ανεγκέφαλων και των ανίδεων) να την απορρίψει. Εν ονόματί της, με τα λόγια, ασκούν σήμερα την εξουσία όλοι οι πολιτικοί της γης. Αυτό δεν σημαίνει όμως πως οι λαοί κυβερνούνται αρκετά δημοκρατικά. Και τα γραπτά συντάγματα και οι πολιτικές κουτοπόνηρες πρακτικές των παντοίων μαυρογιαλούρων βρίσκουν πάντα τρόπους να ψαλιδίσουν τα δημοκρατικά δικαιώματα των πολιτών και να κουρεύουν τη δημοκρατία, μέχρι σημείου να την κάνουν αγνώριστη. Η Δημοκρατία χρειάζεται εύφορο, πολιτισμένο χωράφι για να καρπίσει. Σε στέρφα γη μένει μίζερη, καχεκτική με λιπόσαρκους καρπούς.

Δεν έχουμε την ικανότητα να κάνουμε εμβριθή πολιτική ανάλυση· δε μπορούμε όμως και να κάνουμε έκπτωση στις δημοκρατικές

μας υποχρεώσεις και να κλείνουμε το στόμα, γιατί τότε αλείφουμε βούτυρο στο ψωμί των πονηρών και γινόμαστε συνένοχοι της καταστρατήγησης των δημοκρατικών επιταγών. Μια δε απ' αυτές είναι οι στρατηγικές αποφάσεις, που πρέπει να παίρνονται με συλλογικές διαδικασίες.

Πριν τέσσερα χρόνια, ένας πάνσοφος νους συνέλαβε την απίθανη πολιτική τομή στην αυτοδιοίκηση, τον Καλλικράτη. Την επέβαλε δίχως να γίνει λαϊκή διαβούλευση και την ψήφισαν οι βουλευτές της τότε κυβέρνησης με το καθεστώς της κομματικής πειθαρχίας. Από δημοκρατικής σκοπιάς, λάθος τακτική. Η τετραετής εφαρμογή της -ας πούμε σε μερικές περιπτώσεις- προβληματική ως ολέθρια. Μια τέτοια περίπτωση είναι και ο ενιαίος Δήμος του νησιού μας. Οι λεσβιακός λαός υπέφερε και υποφέρει ακόμα από το λάθος. Η πολιτική αρνείται τη διόρθωσή του. Να υποφέρετε ακόμα μερικά χρόνια και θα δούμε. Σα να λέμε: «σκάσε και κολύμπα». Εξήγηση γι' αυτήν την αναληγιά καμία. Κατά τα άλλα έχουμε δημοκρατικό πολίτευμα.

Πήραν τον χάρτη τότε οι φωστήρες της πολιτικής και της διοίκησης, τράβηξαν μουλιβιές ανάμεσα σε λαγκαδιές και βουνοκορφές και χώρισαν τα καλλικρατικά κομμάτια της Ελλάδας. Απ' ό,τι φαίνεται τίποτα άλλο δεν τους προβληματίσε. Ούτε η οδική σύνδεση, ούτε η υποδομή που διατίθεται για την εξυπηρέτηση των δημοτών, ούτε οι παραγωγικές δυνατότητες, ούτε η πολιτισμική συνάφεια των δημοτών, ούτε το μέγιστο θέμα

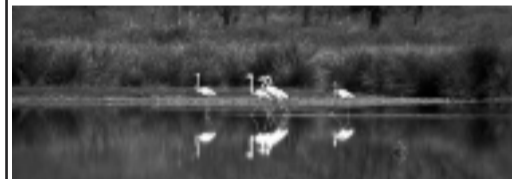
της ανάπτυξης, που θα έπρεπε να είναι κυρίαρχο στην Ελλάδα των χρόνων μας. Τίποτα απ' αυτά δεν είδαμε, γιατί σ' έναν Δήμο υδροκέφαλο με περιορισμένα οικονομικά και χρεωκοπημένο, με τόσες ανάγκες και αλληλοσυγκρουόμενες απαντήσεις, τίποτα δεν μπορούσε να προχωρήσει. Ο «Κακοκράτης» σήκωσε ψηλά τα χέρια.

Είναι χρόνια πολλά που έφυγαν από τα χωριά τους οι Λέσβιοι, αλλά δεν αλλαξοπίστησαν. Έμειναν γραμμένοι στα Δημοτολόγια του τόπου τους και στους εκλογικούς καταλόγους της γενέτει-

ράς τους. Έχουν ακόμα το δέσιμο που τους κάνει να νοιάζονται και να υποφέρουν για την κακοδαιμονία της ιδιαίτερης πατρίδας τους. Έχουν ακόμα τη δημοκρατική διαστροφή να θέλουν να έχουν λόγο για τα τεκταινόμενα στο νησί τους. Εξ' άλλου, οσονούπω θα κληθούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα (υποχρέωση θα έπρεπε να λέγεται) και τότε θέλουν -δε θέλουν θα προβληματιστούν πάνω στο θέμα του εύρους των δημοκρατικών τους δικαιωμάτων. Θα θυμηθούν ίσως πως πουθενά στον Επιτάφιο του Περικλή δεν διακρίνεται η δυνατότητα συνύπαρξης του δημοκρατικού ήθους με τον ετοιθεισμό των κομματικών μηχανισμών της εποχής μας.

ΛΕΣΒΟΣ

Μια Κυριακή
κάθε μήνα
Μαθαίνουμε
πράγματα μαγικά

Όλοι μας έχουμε δει ή περιπλανηθεί σε έναν υγροβιότοπο αλλά λίγοι γνωρίζουμε τί πραγματικά είναι. Το Δίκτυο παρακολούθησης νησιώτικων υγρότοπων του WWF Ελλάς οργανώνει εκδρομές - ξεναγήσεις σε υγρότοπους της Λέσβου. Μία Κυριακή κάθε μήνα, ένας ειδικός βοηθάει στην εξερεύνηση και στη μάθηση των μυστικών του κόσμου των υγρότοπων. Μυστικά που αφήνουν έκπληκτους όσους επιχειρούν να τα ανακαλύψουν. Μελετάμε τα υπέροχα πλάσματα που φιλοξενούνται στους υγρότοπους και πως αυτά συνθέτουν ένα μοναδικό οικοσύστημα που ευεργετεί τη φύση και κατ' επέκταση τον άνθρωπο.

Κάθε μήνα λοιπόν δίνουμε ραντεβού για να γίνουμε μια μεγάλη παρέα και να γνωρίσουμε τον κόσμο των υγρότοπων του νησιού μας, την ιστορία τους και πως μπορούμε να τους προστατέψουμε.

Περισσότερες πληροφορίες: Ελένη Γαληνού, τοπική Συνεργάτης του Δικτύου Παρακολούθησης των Υγρότοπων Λέσβου WWF Ελλάς, e.galinou@wwf.gr

> 11 Μαΐου γιορτάζουμε στην Αλυκή Καλλονής την Παγκόσμια Ημέρα Αποδημητικών Πουλίων, παρατηρώντας με κιάλια και τηλεσκόπια, τα περισσότερα είδη πουλιών που περνάνε από το νησί μας.

> 9 Ιουνίου Ελάτε να περιηγηθούμε σε έναν από τους πιο γνωστούς υγρότοπους της Λέσβου, στην Σκάλα Ερεσού. Στον Ψαροπόταμο θα αναγνωρίσουμε τα διάφορα είδη αμφιβίων και ερπετών που κρύβει ο ποταμός.

[www.faction.wordpress.com, 9/4/2014]

Η ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ ΜΑΣ

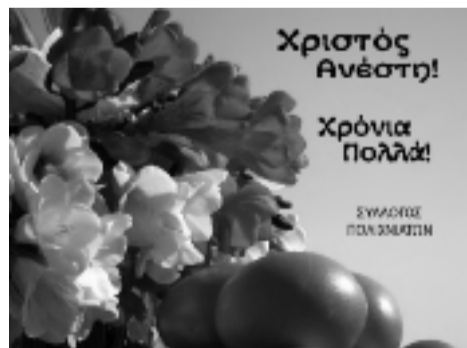
Νάσχα των πιστών. Νάσχα Κυρίου Νάσχα!

«Αύτη η κλητή και Αγία ημέρα...», «...εορτών εορτή και πανηγυρίς πανηγύρεων...», «...λαμπρυνθώμεν τη πανηγύρει...», «... και αλλήλους περιπτύξωμεθα...». Φράσεις από τα αναστάσιμα της μεγάλης ημέρας, που το νόημά τους, αλλά και ο βυζαντινός ήχος του ψαλσμάτός τους δένονται αρμονικά με το χαρμόσυνο μήνυμα, που διαλαλούσαν και οι τρεις καμπάνες, σε συνήχηση, απ' το πανύψηλο καμπαναριό της εκκλησίας μας, τα χρόνια που τα σχοινιά τους, τέτοια μέρα, κρατούσε ο αείμνηστος Γιώργος ο Μπαλάς.

Δε γίνεται να ξεχαστούν αυτά τα βιώματα. Όσοι τα έζησαν, δεν μπορούν να απαλλαγούν απ' αυτές τις συγκινήσεις, οι οποίες δε συγκρίνονται με τη σημερινή, άχρωμη, ανούσια, αθηναϊκή πεζότητα, που οι καμπάνες βαρούν σαν απλά, θορυβούντα μεταλλικά αντικείμενα και η αλλήλων περιπτύξη φαντάζει άκρως ακατανόητη.

Να ο λόγος για τον οποίο κάθε χρόνο οι πρωτευουσιάνοι εκδράμουν κατά κύματα και κατακλύζουν την ύπαιθρο, όχι τόσο για τον οβελία, όσο για να βρουν ακόμα μια φορά την Ιθάκη τους και να καταλάβουν γιατί το σουβλιστό αρνί του χωριού είναι πιο νόστιμο απ' της πρω-

τεύουσας. Να καταλάβουν πως το Πάσχα δεν είναι μια απλή γιορτή σαν τις άλλες του χρόνου. Να καταλάβουν γιατί το Πάσχα των Ελλήνων είναι μια ΑΝΑΣΤΑΣΗ με βαθιά και πολύπλευρα νοήματα. Να καταλάβουν πως δε μπορεί κανείς να νοιώσει την Ανάσταση, αν

προηγούμενα δεν έχει ζήσει μια σταύρωση. Κι ο τόπος μας έχει ζήσει πολλές σταυρώσεις, μέχρι του σημείου να έχει φυτευτεί πια στο γονιδίωμά του και γονίδιο της Ανάστασης και να την αποζητά κάθε χρόνο! «Πάλι και τούτην Άνοιξη, ραγιάδες, ραγιάδες, τούτο το Καλοκαίρι...».

Είναι πάντα μουντός ο ουρανός τη Μεγάλη Παρασκευή. Το μικρό καμπα-

νάκι του καμπαναριού μας, μόνο του, στέλνει θρηνητικό τον ήχο του, σκέτο κλάμα σπαραχτικό, για να ακολουθήσει ύστερα ο γόος της μεγάλης καμπάνας. Δε μπορεί να ξεφύγει κανείς απ' τα συναισθήματα που διαχέονται στον χώρο και εμποτίζουν τον ψυχισμό και του πιο πεζού ανθρώπου. «Σήμερα κρεμάται επί ξύλου...». Ο Θεάνθρωπος πάσχει και οι άνθρωποι συμπάσχουν. Και αισθάνονται πότερο το Θείον Πάθος, όταν νοιώθουν πως κι εκείνοι σηκώνουν σταυρό, κι αυτοί βλέπουν γύρω τους σταυρωτές με μοχθηρό ύφος. Και υπομένουν, όπως τους δίδαξε ο Θεός τους κι ονειρεύονται την τριήμερη Ανάσταση. Γιατί είναι νομοτέλεια: Μετά από κάθε σταύρωση πάντα έρχεται μια Ανάσταση.

Σοφά η Εκκλησία όρισε τη γιορτή στην πιο όμορφη εποχή του γεωγραφικού μας χώρου. Η Άνοιξη είναι κι αυτή μια ανάσταση. Είναι η ανάσταση της φύσης. Είναι η επιστροφή της Περσεφόνης «στον κόσμο το μαπακόνι...». Είναι το γενικό ξαναζωντάνεμα των πάντων. Μέσα στο οργιαστικό ξανάνωμα δε γίνεται να είναι κανείς κατσούφης. Δε μπορεί να μην παρασυρθεί από τα μηνύματα της Ανάστασης. Χριστός Ανέστη λοιπόν και αλλήλους περιπτύξωμεθα.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΑΜΟΙ

- Καραβατάκης Στρατής του Ιωάννη και Σαντή Μαρία του Ιωάννη, 20-10-2013
  - Κακάμπουρας Δημήτριος του Αντωνίου και Κοντού Ελένη του Σταύρου, 11-2-2014
  - Λάσκαρης Νικόλαος του Δημητρίου και Αλάνη Μαρία του Γεωργίου, 23-2-2014
- Να ζήσουν και καλούς απογόνους!**

ΘΑΝΑΤΟΙ

- Παρώλη Μαρία, σύζυγος Γαβριήλ, 11-11-2013
- Κουκούλας Γρηγόριος του Παναγιώτη, 12-11-2013
- Χατζησταυράκη Μαρία του Γρηγορίου, 16-11-2013
- Παπουτσάκη Θεοδώρα του Παναγιώτη, 8-12-2013
- Βιεννά Μυρσίνη του Ελευθερίου, 9-12-2013
- Ζορμπάς Στυλιανός του Δημητρίου, 13-12-2013
- Παπουτσάς Χαράλαμπος του Παναγιώτη, 14-12-2013
- Τζάνου Βαρβάρα του Ιγνατίου, 19-12-2013
- Πλάνης Παναγιώτης του Γεωργίου, 23-12-2013
- Τσιτσάνος Παναγιώτης του Χαράλαμπος, 24-12-2013
- Μητράκουσης Γεώργιος του Παναγιώτη, 26-12-2013
- Συκά Θεοδώρα του Αριστείδη, 4-1-2014
- Μεταξωτή Μεταξία του Ευστρατίου, 15-1-2014
- Διαμαντάρας Ευστράτιος του Χρήστου, 29-1-2014
- Γόμου Ταξία του Παναγιώτη, 1-2-2014
- Χατζηπαναγιώτου Θεραπεία του Γρηγορίου, 4-2-2014
- Κουτζαμανή Χρυσάνθη του Χριστόδουλου, 14-2-2014
- Σαμαράς Ελευθέριος του Δημητρίου, 17-2-2014
- Κατρακάζας Δημήτριος του Νικολάου, 18-2-2014
- Διαμαντάρα Μυρσίνη του Παναγιώτη, 19-2-2014
- Καφαλούκου Ζωγραφία του Γεωργίου, 27-2-2014
- Παπαγιαννέλης Απόστολος του Προκοπίου, 10-3-2014
- Χατζηπαποστόλου Μαρία του Εμμανουήλ, 13-3-2014
- Γαβριήλ Παρασκευούλα του Γεωργίου, 17-3-2014
- Βαφειώτου Δέσποινα του Παναγιώτη, 20-3-2014
- Δούκα Μαρία του Ευστρατίου, 26-3-2014
- Κακάμπουρα Ευαγγελία του Παντελή, 28-3-2014
- Κατερίνα Κοστωμοίρη, 9/4/14

Θερμά συλλυπητήρια στις οικογένειες των εκλιπόντων.

Μαίρη Καρανάση

Μαίρη, σε ήξερα σαν μια συμμαθήτριά μου, σεμνή και ολιγόλογη. Σε συνάντησα ξανά ενήλικα, να έχεις την ευθύνη των γονιών σου και φυσικά του εαυτού σου.

Όταν ρώτησα το αντικείμενο της δουλειάς σου, μου είπες ότι κάνεις ρεφλεξιολογία.

Ήσουν συνεσταλ-

μένη και είχες ερωτηματικά για το εάν εγώ θα σ' εμπιστευόμουν, καθ' όσον οικογένεια υπηρετούμε την κλασική ιατρική.

Σ' εμπιστεύτηκα την μητέρα μου, τον εαυτό μου και πραγματικά βρήκαμε απίστευτη ανακούφιση.

Επέτρεπες στον άλλον την διαφορετική άποψη. Έπειθε με τη δουλειά σου, αλλά και με το να δίνεις στον άλλον την ελευθερία για επιλογή. Έτσι μειλίχια όπως ήσουν, ήσουν η πιο γλυκεία συντροφιά. Μου άρεσε «το κουτσομπολιό» μαζί σου, γιατί είχε στοιχεία και προτροπή για να το πώς μπορώ να γίνω καλύτερη. Πως μπορώ να ισορροπήσω τις παρορμήσεις μου, τα θέλω μου, μέσα στην καθημερινότητά μας.

Έδινες εξηγήσεις και συγχωροχάρτι για τις όποιες «παράξενες» για σένα συμπεριφορές.

Έχω κρατήσει τα ιδιαίτερα δωράκια σου, αλλά κυρίως τις καρτούλες που τα συνόδευαν. Μία παρατήρηση, μία σκέψη στην συμπεριφορά μου, μ' έκαναν να ψάχνω περισσότερο μέσα μου, να αναγνωρίζω κομμάτια του εαυτού μου.

Έτσι έμεινε και ο αδερφός σου, να μαζεύει τις καρτούλες, τα χαρτάκια, τις σκέψεις σου, τη ζωή σου, τους σταθμούς σου και να αναρωτιέται γιατί;

Γιατί τόσο γρήγορα; Είχες πολλά ακόμα να πεις...!!!

Ο ανηψιός σου, δε, θα σε ψάχνει για να τον καθοδηγείς, για να σου εκμυστηρεύεται τις όποιες ανησυχίες του, αλλά και να γεύεται τις νοστιμιές που του ετοιμάζεις.

Πίστευες στη ρεφλεξιολογία, και ήξερες να ακουμπάς μ' έναν μαγικό τρόπο τους ανθρώπους και να τους ανακουφίζεις.

Αλήθεια έζησες τόσο απλά, υπηρέτησες τόσο πιστά αξίες όπως φιλία, οικογένεια, συγγένεια, πίστη, σεβασμό, που για όλα αυτά στα μάτια μου ήσουν «μεγάλη» και θα μου λείπει.

Αισθάνομαι έντονα το βάρος της μοναξιάς που δημιούργησε ο τόσο αναπάντεχος αποχωρισμός μας...

Μαίρη, έφυγες πολύ νωρίς!!!

Κ.Π.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Το Δ.Σ ευχαριστεί τον κ. Κούσκο Θεόδωρο για την προσφορά προς το Σύλλογο και ειδικά στο χορευτικό το οποίο διακρίνεται για τις δραστηριότητες στις εκδηλώσεις.

Η προσφορά αφορά μια μπλουζα κ ένα σακβουναγιάζ σε 22 άτομα συνολικά. Η μπλουζα στο μπροστινό μέρος απεικονίζει το λογότυπο της Λέσβου κ στο πίσω μέρος ένα χορευτικό ζευγάρι με τις τοπικές ενδυμασίες. Στο σακβουναγιάζ είναι γραμμένο "Σύλλογος Πολυχνιατών" με το λογότυπο της Λέσβου.

Η προσφορά του Θεωδωρή είναι πολύτιμη για το σύλλογο μας καθώς και για άλλους τομείς όπως στις κατασκευές των απαιτούμενων σκηνοκτών του θεατρικού και του χορευτικού τμήματός μας.

Πέραν των άλλων όμως, είναι πολύτιμο και διακεκριμένο στέλεχος του χορευτικού μας.

Για όλα αυτά λοιπόν τον ευχαριστούμε και τον συγχαίρουμε θερμά.

Το Δ.Σ.

ΔΩΡΕΑ ΣΤΟ ΧΟΡΕΥΤΙΚΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Είναι πολύ συγκινητικό την εποχή αυτή... ένας συγχωριανός μας, ο Θεωδωρή Κούσκος να χαρίζει σε όλα τα μέλη του χορευτικού μπλουζάκια με την στάμπα «Σύλλογος Πολυχνιατών» και μία τσάντα ταξιδιού. Είναι δε ο ίδιος χορηγός και κατασκευαστής των σκηνοκτών μας σε κάθε θεατρικό στην Αθήνα, όπως στον Πολυχνίτη αντίστοιχη δουλειά προσφέρει ο κος Καλαθάς.

Γίνεται δε ακόμη πιο ιδιαίτερη η προσφορά του αυτή γιατί η καταγωγή του είναι από την Βρίσα και δίνει ένα ακόμα μήνυμα σε όλους, πως οι δύο σύλλογοι μπορούν να λειτουργούν και να συνεργάζονται σε όλα τα επίπεδα.

Ευχαριστούμε θερμά τον συγχωριανό μας και ας γίνει πόλος ένωσης των συλλόγων μια και υπηρετούμε τον ίδιο σκοπό και την ίδια περιοχή.

Προσωπικά ευχαριστώ γιατί είναι σημαντικό να έχουμε ανθρώπους πρόθυμους και αποτελεσματικούς δίπλα μας.

Είναι μεγάλη βοήθεια και ανακούφιση.

Κατερίνα Πολυχρονοπούλου
Υπεύθυνη Χορευτικού

Ευχαριστήριο

Ευχαριστούμε μέσα από την καρδιά μας το συμπατριώτη μας και φίλο καρδιοχειρουργό, **Κο Στρατή Παττακό**, ο οποίος βρέθηκε πλάι μας από τη στιγμή που ενημερώθηκε για την περιπέτεια του παιδιού μας. Η καθημερινή τηλεφωνική επικοινωνία μαζί του ακόμα και όταν βρισκόταν στο εξωτερικό, μας έδινε κουράγιο και ελπίδα.

Πιστεύουμε ότι είμαστε τυχεροί που έχουμε τέτοιους επιστήμονες φίλους, ανθρώπους της προσφοράς, έτοιμους να θυσιάσουν τον πολύτιμο χρόνο τους βοηθώντας συνανθρώπους τους στις δύσκολες στιγμές. Στον ίδιο και σε όλη του την οικογένεια, ένα μεγάλο ευχαριστώ!

Με αγάπη και εκτίμηση

Οικογένεια Πέτρου και Πάτρας Καναριδίδη

Ευχαριστήριο

Ένα ευχαριστώ είναι πολύ λίγο για τον ιατρό-πνευμονολόγο **Κο Βλάση Πολυχρονόπουλο**, τον επιστήμονα και φίλο για την αμέριστη προσφορά του στο θέμα της υγείας του παιδιού μας. Η καθημερινή του παρουσία και η ιατρική του εμπειρία υπήρξε καθοριστική στην εξέλιξη της πορείας της υγείας του γιου μας. Δεν γνωρίζουμε πώς να ανταποδώσουμε τα δέοντα σε αυτόν τον εξαιρετικό επιστήμονα, ο οποίος τις αγίες ημέρες των Χριστουγέννων θυσιάσε προσωπικές και οικογενειακές στιγμές προκειμένου να βρίσκεται κοντά στο διασωληνωμένο γιο μας.

Ευχόμαστε στον ίδιο και σε όλη του την οικογένεια, υγεία, χαρά και ευτυχία!

Με αγάπη και εκτίμηση

Οικογένεια Πέτρου και Πάτρας Καναριδίδη

Ευχαριστήριο

Ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους του συγγενείς, φίλους και συγχωριανούς που βρέθηκαν κοντά μας από την πρώτη στιγμή, που έλαβαν γνώση της περιπέτειας υγείας του γιου μας. Αυτές τις δύσκολες για εμάς και το παιδί μας στιγμές διαπιστώσαμε ότι το χέρι του συγγενή ή φίλου που σε αγκαλιάζει, καθώς και το δάκρυ που κυλά στα μάτια του για το δικό σου πόνο είναι ένας ανεκτίμητος θησαυρός.

Ευχαριστούμε μέσα από την καρδιά μας όλους αυτούς που με κάθε τρόπο, είτε τηλεφωνικά είτε με την παρουσία τους είτε με την προσφορά αίματος προσπάθησαν να μας βοηθήσουν στον αγώνα που δίναμε για τη σωτηρία του παιδιού μας.

Ας είναι όλοι τους καλά και να μη λείπει ποτέ από το σπιτικό τους η υγεία, το πολυτιμότερο αγαθό στη ζωή όλων μας.

Με πολλές ευχαριστίες

Οικογένεια Πέτρου και Πάτρας Καναριδίδη

Διόρθωση

Εκ παραδρομής, στο προηγούμενο φύλλο της εφημερίδας μας εγράφη λάθος η ηλικία της συντοπίτισσας μας δικαστικού **Αμφιτρίτης Ερεσιώτη**. Παραθέτουμε το σωστό:

«Από το ερχόμενο δικαστικό έτος θα είναι η νεότερη δικαστής στο Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της χώρας, καθώς σε ηλικία 28 ετών θα βρεθεί στην έδρα του Συμβουλίου της Επικρατείας.»

ΠΟΛΙΧΝΙΑΤΙΚΟΣ
Λόγος

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ:
Σύλλογος «Πολιχνίτιος Λέσβου»

ΕΚΔΟΤΗΣ:

Παπουτσάς Στράτος

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:

Μαυρομιχάλη 147

114 72 Αθήνα

Τηλ.: 210 64 59 687

ΚΩΔΙΚΟΣ: 01-4558

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Μακρής Τάσος

Χιώτου - Μουζά Μαρία

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Μαρία Γασπαράκη

e-mail: mgasparaki@gmail.com

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ:

Σταμάτης Κοτσάτος Ο.Ε.

Μαρ.Αντύπα 45 Ηλιούπολη

Τα ενυπόγραφα κείμενα

δεν εκφράζουν απαραίτητα

την άποψη του Συλλόγου μας

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

ΜΕΛΗ Δ.Σ.	ΤΗΛ.
Παπουτσάς Στράτος (Πρόεδρος)	6944511685
Βουλγαρέλλη Πελαγία (Αντ/δρος)	210 9911733
Χιώτου-Μουζά Μαίρη (Γραμμ.)	210 9525363
Κτανή Φρόσω (Ειδ. Γραμμ.)	210 9833913
Κεχαγιά Πελαγία (Ταμίας)	2108144177
Μακρής Τάσος (Μέλος)	210 6719306
Μαλλιάκας Τάκης (Μέλος)	2106107760
Ρούμπου Μαριάνθη (Μέλος)	2103640060
Σαντής Στράτος (Μέλος)	6974 207722

Ο λογαριασμός του Συλλόγου της Εμπορικής Τράπεζας Νο 59629191, μετά την συγχώνευση με την ALPHA BANK είναι:

ALPHA BANK -ΚΟΙΝΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ
463-002101-056018

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

• ΒΑΣΑΜΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	ΕΥΡΩ	20	• ΛΕΟΝΤΗ ΕΥΑΝΘΙΑ	30
• ΤΣΑΝΤΑΝΗ ΝΙΚΗ		20	• ΚΑΡΑΤΖΑΝΟΣ Χ.	100
• ΣΑΜΙΟΓΛΟΥ ΚΑΛΛΙΟΠΗ		20	• ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΟΥΛΑ	100
• ΣΑΜΙΟΓΛΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ		20	• ΠΟΥΜΠΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	50
• ΣΑΜΙΟΓΛΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ		50	• ΠΑΛΛΗΣ Ε.	20
στη μνήμη της μητέρας του Καλλιόπης και του αδελφού του Παναγιώτη				
• ΜΑΚΡΗ ΦΡΟΣΩ		20	• ΓΕΩΜΗΛΑΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ	50
• ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ		40	• ΣΑΝΤΗ ΤΟΥΛΑ (η κόρη του Μαίρη και τα εγγόνια του Αναστάσης και Δημήτρης)	30
• ΤΣΑΚΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ		150	στη μνήμη του συζύγου της Στράτου Σαντή	
• ΠΑΝΤΑΣ ΣΤΡΑΤΗΣ		20	• ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ	30
• ΜΑΝΙΟΥΔΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ		20	στη μνήμη Καρακάση Μαρίας	
• ΚΑΛΑΜΑΚΗΣ ΝΙΚΟΣ		20	• ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ	30
• ΑΝΩΝΥΜΟΣ		20	στη μνήμη Κωστομοίρη Κατερίνας	
• ΘΕΟΔΩΡΗ ΜΑΡΙΑ		50	• ΚΟΥΜΑΝΙΑ ΖΩΗ -ΧΑΧΑΜΙΔΗΣ ΧΡ.	20
• ΣΑΒΒΑΡΗ ΕΛΕΝΗ		60	• ΚΑΠΕΤΑΝΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ & ΕΦΗ	60
• ΙΑΤΡΕΛΛΗ ΜΑΡΙΑ		20	• ΣΤΑΜΑΤΕΛΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	20
• ΣΑΜΙΟΣ ΞΕΝΟΦΩΝ & ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ		40	• ΙΠΠΙΩΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	40
• ΧΑΤΖΗΛΑΜΠΡΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ		30		
• ΚΩΣΤΟΜΟΙΡΗΣ ΣΤΕΡΟΥΛΗΣ		50		
• ΣΥΚΑΣ ΡΑΦΑΗΛ		50		

Ευχαριστούμε θερμά τους συγχωριανούς και φίλους μας για τις συνδρομές και προσφορές τους προς το σύλλογό μας.

Καράτε με... άρωμα Πολιχνίτου στην Τουρκία!

Η Κατερίνα Παπουτσή του ΑΣ Shotokan Karate Πολιχνίτου

Με δύο μετάλλια στις αποσκευές τους επέστρεψαν στη Λέσβο τα κορίτσια του ΑΣ Shotokan Karate Πολιχνίτου, που συμμετείχαν στο διεθνές "Turkish Open Karate Tournament", το οποίο πραγματοποιήθηκε στην Κωνσταντινούπολη, με συνολικά έπαθλα ύψους 50.000\$!

Οι δύο αθλήτριες του ΑΣ Shotokan Karate Πολιχνίτου εκπροσώπησαν επάξια το νησί αλλά και το εθνόσημο, αφού έλαβαν μέρος με την υπόλοιπη ελληνική αποστολή, η οποία κατέκτησε συνολικά 1 χρυσό, 2 ασημένια και 1 χάλκινο μετάλλια.

Η Κατερίνα Παπουτσή ήταν εκείνη που ανέβηκε στο ψηλότερο σκαλί του βάθρου στην κατηγορία Kata 14-15 ετών, σε έναν τελικό με γαλανόλευκο ενδιαφέρον αφού απέναντι της βρήκε τη συναθλήτριά της στον Πολιχνίτο **Ειρήνη Γεωργάκη**, που κέρδισε τη 2η θέση. Ένας αγώνας με ιδιαίτερο ενδιαφέρον, που κέρδισε τα βλέμματα στο Başçılar Olimpik Spor Salonu της Κωνσταντινούπολης. Για την ιστορία το χάλκινο μετάλλιο κατέκτησε η Ramazan Duygu από την Τουρκία.

Αναμφίβολα, μια πολύ σημαντική διάκριση που αποδεικνύει την εξαιρετική δουλειά που γίνεται στο σύλλογο του Πολιχνίτου τα τελευταία χρόνια.

[www.sportlesvos.gr, 28-3-2014]

Σ.Σ. Συγχαρητήρια στις δύο αθλήτριες, στους γονείς τους και στην προπονήτριά τους Κα Στρατούλη Φρατζέσκα. Ευχόμαστε καλή δύναμη για την συνέχεια και πάντα επιτυχίες.

Χορός και κοπή πίτας του Συλλόγου μας

Στις 9 Φεβρουαρίου 2014 έγινε ο ετήσιος χορός μαζί με την κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας του συλλόγου μας στο ωραίο περιβάλλον του κέντρου NARKISSOS HALL, με καλλίφωνη ορχήστρα και ένα καταπληκτικό βιολί και λαούτο για τα νησιώτικα.

Οι ναυτιλιακές εταιρείες Hellenic Seaways και Bluestar Ferries που εκτελούν τα δρομολόγια για το νησί μας, μας έδωσαν από δυο εισιτήρια με επιστροφή και τους ευχαριστούμε θερμά. Έτσι οι τυχεροί της πίτας φέτος ήταν 4 άτομα: Φουντούλη Ντίνα και Στρατής Παττακός τα 2 εισιτήρια της Bluestar Ferries, και Λημνίου Ελένη και Κύπριος Δημήτρης τα δύο εισιτήρια της Hellenic Seaways.

Το χορευτικό μας στην Κόρινθο

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος στις 22 Φεβρουαρίου το χορευτικό του συλλόγου μας προσκλήθηκε από το Σύλλογο Μυτιληνίων Κορίνθου να παραστεί στην χοροεσπερίδα τους και κοπή πίτας.

Ήταν μια βραδιά αξέχαστη διότι είχε πολύ κέφι και συνδυάστηκε εκδρομή με γλέντι και χορό. Χορέψαμε τους τοπικούς χορούς με έμφαση τους αποκριατικούς και σκορπίσαμε κέφι και ζωντανία στους πατριώτες μας.

Ανταλλάξαμε ευχές με τους πατριώτες, είπαμε τα δικά μας και τους ευχηθήκαμε να είναι γεροί και να έχουν πάντα τέτοιες εκδηλώσεις, με ομόνοια και αγάπη στον τόπο τους.

Δραστηριότητες του «Μπάλου»

Θερά συγχαρητήρια αξίζει η θεατρική ομάδα του μουσικοχορευτικού συλλόγου «ο Μπάλος» που ανέβασε με μεγάλη επιτυχία τα έργα 1) **Το διαζύγιο**, 2) **Άρρωστος από κούνια**. Στο πρώτο έργο έχουμε τη κατάληξη ενός γάμου στα δικαστήρια για να βγει το διαζύγιο. Πολλά τα απρόοπτα που συμβαίνουν, οι συμπεθέρες να ρίχνουν τις ευθύνες στην άλλη πλευρά και στο τέλος βγαίνουν τα άπλυτα στη φόρα αλλά ευτυχώς ο γάμος σώζεται.

μάτια. Συμβαίνουν πολλά τραγελαφικά και στο τέλος λάμπει η αλήθεια.

Τα κείμενα στοιχειοθέτησε και δημιούργησε η **Μαρία Ματροδούκα-Αδαλή**. Ήταν μια εξαιρετική δουλειά.

Το κοινό του Πολιχνίτου ανταποκρίθηκε στο κάλεσμα του συλλόγου, η αίθουσα γέμισε πολύ καλά και όλοι πέρασαν δύο ώρες ξεγνοιασιάς, κειφίου και γέλιου.

Το βράδυ της 19ης Ιανουαρίου, ημέρα Κυριακή, ο «Μπάλος» έκοψε τη βασιλόπιτά του. Τα περισσότερα μέλη ήταν παρόντα, γνωστοί και φίλοι των μελών, πολυς κόσμος.

Οι πατέρες ευλόγησαν τις τρεις βασιλόπιτες που μοιράστηκαν σε όλους. Επίσης υπήρχαν πολλά εδέσματα γλυκά και αλμυρά που κέρασαν τα μέλη του συλλόγου σε όλους τους παρευρισκομένους.

Και του χρόνου να είμαστε όλοι υγιείς για να συνεχίσουμε το μεγάλο έργο του «Μπάλου»

**Η Γραμματέας του συλλόγου
Αναστασία Σαντή-Κατρακάζα**

Στους ρόλους του γαμπρού και της νύφης βρίσκονται οι **Στέφανος Πατσατζής** και **Αγγελική Αδαλή**. Το ρόλο του προέδρου παίζει ο χαρισματικός **Στρατής Κατρακάζας**. Τη δικηγόρο κάνει η **Πηνελόπη Πατσατζή**. Στο ρόλο της ρωσίδας που έβγαλε τα άπλυτα στην φόρα η καταπληκτική **Άννα Καλαθά**. Τις συμπεθέρες έπαιξαν οι **Μεταξία Συκά-Καλαθά** και η **Ειρήνη Αλβανού- Προκοπίου**. Ήταν και οι δύο εξαιρετικές.

Στο δεύτερο έργο, στο ρόλο του κατά φαντασίαν ασθενή είναι ο μοναδικός **Γιάννης Αδαλής**. Οι γείτονες που είναι ο **Στρατής Κατρακάζας** και η **Αγγελική Βουνάτσου- Πατσατζή** με τη βοήθεια μιας δήθεν επιστήμονα που τη κάνει η **Άννα Καλαθά**, προσπαθούν να τον εξαπατήσουν για να του πάρουν χρήματα. Στη θέση της γυναίκας του είναι η **Μεταξία Συκά-Καλαθά** που προσπαθεί από την πλευρά της να του ανοίξει τα

Σε εορταστικό κλίμα γιορτάστηκαν και φέτος τα Θεοφάνεια, στην Σκάλα Πολιχνίτου. (Φωτό: Sylvia Cook)

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ
ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΟΥΡΤΙΝΩΝ
ΜΑΜΑΚΟΥ Αφοι Ο.Ε.
Γιάννης Μαμάκος
Γρηγ. Λαμπράκη 8Α, Λυκόβρυση 14123
τηλ/fax: 210 2840539, κιν. 6948 984559

Πολιχνιάτικες επιτυχίες στο Δικαστικό Σώμα

Κάθε επιτυχία Πολιχνιατόπουλου δίνει χαρά στο ίδιο, στους γονείς και στην οικογένειά του γενικά, αλλά μαζί τους χαίρεται και το χωριό τους. Σεμνώνεται ο τόπος που γεννά καταξιωμένους ανθρώπους, καμαρώνει κι ο Πολιχνίτος για τα άξια παιδιά του.

Αυτή τη φορά τα συγχαρητήριά μας αφορούν στην **Ευδοξία Σαχσαμάνογλου**, θυγατέρα του Μιχαήλ και της Δωροθέας, κόρης του Χαράλαμπος Πάλλη, του ταχυδρόμου και ψάλτη του χωριού μας, η οποία επέτυχε στο Δικαστικό Σώμα, στην Κατεύθυνση Διοικητικής Δικαιοσύνης.

Ο σύλλογός μας και όλοι οι Πολιχνιάτες της εύχονται απρόσκοπτη επαγγελματική ανέλιξη και κάθε επιτυχία στη ζωή της.

Το Δ Σ.

Μαρία Κοπελιά - Τσολάκη Ειδική Παθολόγος

Υπ. Διδάκτωρ Ιατρ. Σχολής Παν. Αθηνών
Παθολόγος Γ' Παθολ. Κλιν. Νοσ. ΥΓΕΙΑ
ΝΟΣ. ΥΓΕΙΑ: ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ 4, ΜΑΡΟΥΣΙ
ΤΗΛ. 210 6867119 Κιν.: 6937 574793

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ - ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ

**ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ-ΓΡΑΦΕΙΩΝ
-ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ**
Εξειδικευμένα συνεργεία όλων των ειδικοτήτων
ΑΡΙΣΤΕΣ ΤΙΜΕΣ-ΕΓΓΥΗΣΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ
Καλέστε μας στο χώρο σας
χωρίς επιβάρυνση, να σας δείξουμε τις ιδέες μας.
ΕΔΡΑ ΑΘΗΝΑ- ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΑ
ΤΗΛ. 6997973137, 6939030315
κ. ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΔΕΛΛΗΣ

Αχείμαστος Κωνσταντίνος
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
UNIVERSITA LA SAPIENZA DI ROMA
8ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 13, ΜΥΤΙΛΗΝΗ
ΤΗΛ. 22510 22423, 6972829486
e-mail: acheimastos@teemail.gr

ΨΑΡΟΤΑΒΕΡΝΑ - ΚΑΦΕ - ΟΥΖΕΡΙ «Γιώτης»

ΑΝΟΙΚΤΑ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΧΕΙΜΩΝΑ
ΝΥΦΙΔΑ, ΠΟΛΙΧΝΙΤΟΣ
ΤΗΛ. 22520 41329, ΚΙΝ. 6977 653949

Σύμβουλος Ασφαλίσεων

ΜΑΡΙΑ ΘΕΟΔΩΡΗ-ΣΑΛΑΒΟΥ
ΤΖ. ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΥ 1 (έναντι Τελωνείου)
2ος όροφος, ΜΥΤΙΛΗΝΗ

Υψηλής ποιότητας ασφαλιστικά
προϊόντα από αξιόπιστες εταιρείες
στο μικρότερο δυνατό κόστος.

τηλ. 22510 46611, 6978 091235
fax: 22510 46622
email: m.theodori@yahoo.gr

TAXI ΚΡΗΤΙΚΟΣ

Κρητικός Γιώργος
τηλ. 6944 648899, 22520 41000
ΠΟΛΙΧΝΙΤΟΣ ΛΕΣΒΟΥ

ΑΛΙΚΗ ΤΖΙΜΑ- ΚΑΤΑΤΡΙΩΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Ιπποκράτους & Καλλιδρόμιου 6,
Αθήνα 114 72.
Τηλ. 210 33303151, 3390041-2,
Fax:2103303171 • κιν. 6974430581

Ένα μπακαλοτέφτερο αφηγείται την πριν 100 χρόνια ζωή του Πολιχνίτου

Γράφει ο ΣΤΡΑΤΗΣ ΠΑΝΤΑΣ

Με μια έκκληση θα αρχίσω το σημερινό μου γραπτό. Μια παράκληση θα διατυπώσω, που πιστεύω να την αποδεχθούν οι αγαπητοί αναγνώστες των τακτικών δημοσιεύσεων της δουλειάς μου στον «Πολιχνιατικό Λόγο».

Αν και έχουμε χάσει πολύτιμο χρόνο και προπαντός πολύτιμο υλικό, ποτέ δεν είν' αργά, όπως συνηθίσαμε να λέμε. Και εξηγούμαι ότι, έχω με πολλή μου λύπη διαπιστώσει, πως κάθε φορά που πεθαίνει και ο τελευταίος ένοικος ενός σπιτιού, είτε γέρος είτε γριά είναι, όπως και κάθε φορά που πουλιέται ένα σπίτι σε τρίτους, σπεύδουν οι καινούργιοι ιδιοκτήτες να αδειάσουν το ακίνητο, πετώντας ο,τιδήποτε βρουν μπροστά τους, στα σκουπίδια. Οπότε αυτό που πετιέται θα πάρει το δρόμο της χωματερής. Έχουν πεταχτεί κατά καιρούς χρηστικά αντικείμενα νοικοκυριού ή επαγγελματικά εργαλεία, που θα μπορούσαν να είχαν παραδοθεί στο αξιόλογο λαογραφικό μας μουσείο. Ακόμη, έχουν πεταχτεί φωτογραφίες, χαρτιά, τεφτέρια, παλιά βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά και χίλια δυο άλλα πράγματα, που ο τώως ιδιοκτήτης θέλοντας να δώσει στο σπίτι, που απέκτησε, τη δική του πινελιά και να το προσαρμόσει στα δικά του μέτρα, σχέδια και επιθυμίες του, τα θεωρεί σαβούρα και άχρηστα σκουπίδια. Ξέρετε πόσα τέτοια «άχρηστα» αντικείμενα βρίσκονται στα χέρια παλαιοπωλήδων, που βλέποντάς τα πολλοί από εμάς, με ευχαρίστηση θα πληρώνανε να τα αγοράσουμε, για να τα αξιοποιήσουμε;

Αυτή, λοιπόν, είναι η έκκληση που κάνω στον πρόλογό μου σήμερα.

Προτού πάρετε την απόφαση να ξεκαθαρίσετε τα παλιά, για να φτιάσετε τα μοντέρνα στο σπίτι που κληρονομήσατε ή αγοράσατε στον Πολιχνίτο, φωνάξτε εμένα, να παραλάβω ό,τι έχετε για πέταμα, έστω και μόνο για να το φωτοτυπήσω και όχι να το πάρω στην κατοχή μου, ή αν επιθυμείτε να το προωθήσουμε, ό,τι και αν είναι αυτό, στους υπεύθυνους του λαογραφικού μας μουσείου. Έτσι και κάτι θα προσθέσετε στην αποτύπωση της τοπικής μας ιστορίας και το όνομα του μέχρι πρότινος χρήστη των αντικειμένων αυτών, θα αναγραφεί και θα καταγραφεί στις σελίδες της ιστορίας αυτής.

Όλα τούτα, αφορμή πήρα να τα γράψω από ένα μπακαλοτέφτερο, που το καλοκαίρι του 2012 μού είχε παραδώσει ο αδελφικός φίλος μου Κώστας Πουλάκης, Αξ/κός ε.α. του Π.Ν. και Βετεράνος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, σύζυγος της κας Πελαγίας Εμμανουήλ Βιεννά. Αυτό το τεφτέρι -κατάστιχο-κιτάπι ή όπως αλλιώς θέλετε πέστε το, μελετώντας το με ενδιαφέρον και αγάπη, μου εξιστόρησε μια ολόκληρη περίοδο της ιστορίας της κωμόπολής μας, που όλοι, πιστεύω, επιθυμείτε να μάθετε.

Το μπακαλοτέφτερο, λοιπόν, αυτό ήταν εργαλείο του Οινόπαντοπώλη (έτσι λεγόντουσαν τότε αυτοί που λειτουργούσαν καφενείο και μπακάλιο μαζί) Δημητρίου Ευστρ. Κακαλιά (παππού εκ μητρός της κας Πελαγίας Πουλάκης). Αυτός είχε γεννηθεί το 1866 και πέθανε 14-2-1947. Είχε γυναίκα την Αμερσούδα Σ. Χατζηπαρασκευά και δυο παιδιά, τον Ευστράτιο και την Αγγελική, μητέρα της κας Πελαγίας Πουλάκης.

Το μαγαζί το διατηρούσε στην περιοχή «Ράχτες» Πολιχνίτου, δηλαδή στο κομμάτι του δρόμου Αγίου Γεωργίου, που είναι συνέχεια με τα σκαλάκια και τραβά προς τον Καρδώνα. Το τεφτέρι έχει καταχωρήσεις των ετών 1914, 1915 και 1916, όμως στα περιθώρια του καταχωρούνται και σημειώσεις του έτους 1917 και φαίνεται από κάποια άλλα στοιχεία ότι η δραστηριότητα του μαγαζιότορα κράτησε μέχρι και την γερμανοκατοχή. Είναι χαρακτηριστικό ότι, τα πρώτα χρόνια της απελευθέρωσης του νησιού μας (που έγινε Δεκέμβριο 1912), στις συναλλαγές τους οι πολίτες χρησιμοποιούσαν ένα μικτό νομισματικό σύστημα. Δηλαδή εμφανίζονται καταχωρήσεις χρεών (γιατί τα βερεσέδια των πελατών αναγράφονται στο τεφτέρι αυτό) και σε δραχμές και σε λεπτά της δραχμής, αλλά και σε μετζίτια, γρόσια και παράδες, ακόμα και σε λίρες Τουρκίας. Στη σελίδα 197 υπάρχει η καταχώρηση: «Εν Πολιχνίτω τη 14 Φεβ. 1916 - Μεταφέρων αντίγραφον γραμμάτιον χρέους μου προς μητέρα οφείλω να πληρώσω εις πρώτην ζήτησίν της. Το εν όλω χρέος είναι Μετζίτια 60 προς 4 δραχμές το μετζίτιον».

Στη σελίδα 2 αναγράφεται: «Γ. Καπιτανγιάννης, έχει λάβει δραχμάς 40, έλαβε 30=10 και 1 μετζίτιον, ολικά γρόσια 7». Στην ίδια σελίδα: «Μπαρμπαγιάννης έλαβε δάνειον 1 μετζίτιον». Στη σελίδα 4 αναγράφεται: «Πατσέλης - Γρόσια 31, έλαβα 5, υπόλοιπον 26 κλπ.». Στη σελίδα 25 στον λογαριασμό «Κυρ. Καμπεζάς. Έλαβον παρά του ιδίου χαρτονόμισμα 100 δραχμών και χαρτονόμισμα 1 λίρας Τουρκίας» και τέλος, για να μην κουράζω τον αναγνώστη, αναφέρω ότι στη σελίδα 53 αναγράφει: «Απόστολος Κακαλιάς υπόλοιπο ρύζι παράδες =20».

Οι οφειλέτες πελάτες καταχωρούνται όχι με τα πραγματικά τους ονοματεπώνυμα, αλλά με αυτά που ο μπακάλης τους ήξερε στην δική του πιτάσα. Έτσι καταχωρεί: Παν. Πιρπίλη (παρατσούκλι του Χατζηελευθερίου), «Πατσατσίδινα», «Καπιτανγιάννης», «Λαζός», «Φιάκας» και «Καμπαράκη» (Παρατσούκλια ψαράδων Κωστομοίρηδων), «Πατσέλης», «Γέρος Κλούρας», «Π. Τζαναβάρης» (Τριανταφύλλου), «Τραγάτσινα», «Ατσιγκανούς», «Αμρσούδα», «Σφουριστήδηνα», «Τζιτζίκας», «Μυλωνού», «Κουφός Βασιλικιώτης» (απ' τα Βασιλικά), «Κατσουνάδινα» (Βεργωτή), «Γ. Μπουκούρ'ς» (Τζωρτζής), «Στρατούλα Λισβουριανή» (απ' το Λισβόρι), «Νενέ», «Κουμπάρος» κ.α.

Το μαγαζί διέθετε είδη και παροχή υπηρεσιών μιας ατέλειωτης «γκάμας» που περιλάμβανε ό,τι τρώγεται, ό,τι πίνετε, ό,τι φοριέται. Χαρακτηριστικά καταγράφουμε: Σιτάρι απαλό και σιτάρι 64%, αλεύρι, λάδι, ελιές, ρεβύθια, κουκιά, φασόλες, λόπια, φασολάκια, πατάτες, νταρί, τυρί, τουλουμοτύρι, κάρβουνα, γκάτζι, μανέστρα, μακαρόνια, ζάχαρη, μέλι, βράσμα ή πετιμέζι, χαλβάς, ρύζι, παστά, φροκάλια, λεμόντοζο, μπακαρικά, σπέρτα, ίσκα τσακμακιών, καπνά, σιγαρόχαρτο, λουκούμια, μολυβήθρες, λαμπόγυαλα, ρακί, κρασί, κονιάκ κ.α. Αλλά είχε και προϊόντα εισαγόμενα, πράγμα δύσκολο για τα χρόνια εκείνα φρονούμε, όπως: Μπακαλιόρο, ρέγγες, όρυζα Αγγλίας και Γενεύης, ταραμά, σίτος Witt 1026, γάλατα Nestle Ευρώπης, τουμπέκι ατζέμικο, καφέ (ακαβούρδιστο) και τσάι εισαγωγής, κόλλα Κόλμαν, χτένια Ευρώπης, κεριά κίτρινο Ευρώπης, ταμπακίερης Ρωσίας, νήμα εύπλαστο Ινδιών Νο 6 κ.α. Επίσης είχε: Κινίνο του κράτους και κινίνο θεικό, πούδρα και αλοιφή Περιστέρα και Καμέλια, θειάφι, μαστίχα, σόδα ποσίματος, κάμφορα, ψειρόχορτο κ.α.

Όμως διέθετε και βερνίκια λούστρα, βούρτσες παπουτσιών, ρούχων και ασπρίσματος, πριόνια, λίμες και άλλα απίθανα πράγματα. Να αναφέρω ότι σερβίριζε ο,τιδήποτε σερβίρει ένα καφενείο, από αλκοολούχα ποτά, αλλά ακόμα ναργιλέ, σουμάδα, γλυκά και λουκούμια, φασκόμηλο, τσάι και καφέδες.

Το ωραίο είναι που στα χρέη του τεφτεριού υπάρχουν ενδείξεις «ρεφενές» και «μάρμαρο» και το πρώτο μεν δεν θέλει εξήγηση, αλλά το μάρμαρο ήταν ο

λογαριασμός, που με μολύβι σημειώνει πρόχειρα ο καφετζής τα πιοτά στο μάρμαρο του «τεζιακιού» -του πάγκου δηλαδή- για να μην τα ξεχάσει, αλλά και για να φιλοτιμείται ο πελάτης να τα πληρώνει, για να μην φαίνεται στο μάρμαρο τ' όνομά του. Αν αργούσε να το κάνει κάποιος, περνούσε στο κατάστιχο τ' όνομά του.

Μεταξύ των πελατών του, επισήμανα τον πρακτικό γιατρό Χαράλαμπο Παλαιολόγο, που συνήθως προμηθευόταν ζαχαρωτά, παστά και έπινα και κάποια ποτά. Τον ιερέα π. Παναγιώτη Χαλακατέβα, που φέρεται να προμηθεύεται κουκιά, καπέλο για τον γιο του και 17 οκάδες άχυρο για τον γαϊδάρό του. Επίσης την δασκάλα Αμαλία Καβαλικά, που προμηθευόταν λόπια, νταρί, μετάξι και μαλλί για πλέξιμο. Το σύνολο των πελατών ήταν αγρότες-εργάτες γης, και ψαράδες. Έχουμε αρκετές φορές πάτσιμα λογαριασμού με ψάρια, σουπιές και κταπόδια, δεν γράφει όμως το βάρος σε οκάδες για να βρούμε πόσο στοιχίζαν, τα πρώτα χρόνια της Απελευθέρωσης της Λέσβου, τα είδη αυτά. Όμως έχουμε στη σελίδα 7 «Γρηγ. Συκάς- Σίτος, ρέγγες, πιοτά κλπ δραχμές 64,20, μείον δια 10 ημερομίσθια αφαιρώ 60= 4,20, (και στον ίδιο λογαριασμό που συνεχίζεται αυξανόμενος), αφαιρώ διά 3 ημερομίσθια δρχ 18», άρα το ανδρικό ημερομίσθιο ήταν 6 δραχμές.

Στη σελίδα 14: «Γρηγ. Κακάμπουρας, αφαιρώ αγώγια 18, και παρακάτω, 1 αγώγι δρχ. 3», δηλαδή μια μεταφορά, ένα φόρτωμα με μουλάρι, έκανε 3 δραχμές.

Στη σελίδα 44: «Στ. Κακάμπουρας, 1 μεροκάματο 30» είναι μιας μέρας ζευγάρισμα με ζώα (υπόψη ότι μια μέρα ζευγάρι, είναι δυο στρέμματα γης). Στην σελίδα 54: «Αφαιρώ 1 ημερομίσθιο Αντιόπη δρχ. 5», δηλαδή το γυναικείο ημερομίσθιο (στο λιομάζεμα, βοτάνισμα, τσάπισμα, θέρισμα) ήταν 5 δραχμές.

Αν θελήσουμε να αντιπαραβάλουμε τις τιμές των ημερομισθίων με οκάδες σιτάρι, που έκαναν 3,20 δραχμές η οκά, βλέπουμε ότι ένας άνδρας δούλευε για να πάρει λιγότερες από 2 οκάδες σιτάρι την ημέρα, και η γυναίκα περίπου 1 οκά και 200 δράμια σιτάρι. Μπορούσε ένας άνδρας να πάρει με τις 6 δραχμές, 2 ρέγγες (0,20 η μία), 1 οκά φασούλια (2,40 η οκά), να φουμάρει ένα ναργιλέ (0,20), να πει ένα εικοσιπενταρέλι ρακί (0,30), να πάρει ένα σιγαρόχαρτο (0,30), έναν καπνό (1,10) και 50 δράμια ελιές (0,30). Ενώ για να αγοράσει ένα ζευγάρι τσαρούχια αξίας 15 δραχμών, έπρεπε να δουλέψει δυόμισι ημέρες.

Πρόσεξα ότι οι πιο πολλές αράδες γράφουν «πιοτά». Δηλαδή το «αλισβερίσι» που γινόταν μέσα στο μπακαλοκαφενείο γινόταν από ανθρώπους κατά βάση πότες. Επόμενο λοιπόν ήταν να έχουμε μεθυσία και σπασίματα. Σταχυολογώ χρεώσεις σπασμένων και αντιστοιχες πληρωμές. «Παν. Παπάς... Ποτήρια σπασίμο και 2 πιάτα», «Γεώργιος Φώτας» (στις σελίδες 34 και 41) και στις δυο φορές έσπασε από ένα φλυτζάνι, σελίδα 30 «Ευστρ. Σαντής 1 ποτήρι νερού σπασίμο γρόσια 5», σελίδα 37 «Π. Παπάς 1 ποτήρι σπασίμο γρ.3», σελίδα 54 «Ε. Σαντής 1 ποτήρι σπασίμο γρ. 4» και στη σελίδα 48, εκείνος που το παράκανε, «Δ. Κωστομοίρης, σπασίμο 1 ναργιλές γρ. 10, ποτήρι νερού γρ. 2 και πιατάκι γρ. 1».

Προσέχοντας τα είδη που χρεώνονται σε κάθε λογαριασμό πελάτη, είναι δυνατόν να σχηματίσεις άποψη για κάποιες οικογένειες και ας μην τις είχες γνωρίσει ποτέ στη ζωή σου. Αυτοί που έχουν επανελημμένως την ένδειξη ποτά, συνεχίζουν με αγορά μπουκαλιών ρακιού, κονιάκ και κρασιού για το σπίτι, δεν το χόρταιναν στον μαγαζί! Υπάρχουν οικογένειες που εκτός από σιτάρι, όσπρια, ρέγγες και παστά, δεν ψωνίζουν τίποτε άλλο. Υπάρχουν ένας-δυο μερακλήδες που κάθε λίγο ψωνίζουν βερεσέ, πούδρα ή αλοιφή, προφανώς για να μωσοκομρίζουν στις γυναικές τους.

Τέλος, μ' έκανε εντύπωση ότι πολλοί είναι εκείνοι που πατσίζουν το χρέος τους με μεροκάματα (ακόμα και γυναίκες) ή με αγώγια ή με δικά τους προϊόντα, όπως ψάρια και άλλα αλιεύματα, λάδι, σταφύλια και άλλα αγροτικά, ακόμα και αυγά.

Απ' τα παράξενα που πουλούσε το μπακάλιο, εκτός απ' αυτά που αναφέρω σε προηγούμενη παράγραφο, έχω καταγράψει: άχυρο, κουμάρια, λαγίνα, γραγούδια (εκείνα τα έφτιαχνε ένας Βρυσαγωγής), ορνό για να γίνεται επικονίαση στις σκυιές, κάρβουνα, πέτκα που είναι φλοιός πεύκων και χρησιμοποιόταν απ' τους ψαράδες στο βάψιμο των δικτύων τους για να μην τα καίει η θάλασσα. Ακόμη είχε νήματα (κότσες λέγεται τις θηλιές), μετάξια, πανί γούνας, μπαρούτι και σκάγια κυνηγιού, τσαρούχια, σκουφους, καπέλα και κασκέτα, γαλέτα (που την έπαιρναν οι ψαράδες στο ταξιόδι ψαρέματος, όπως γράφει) και τέλος εκείνο που μ' έκανε εντύπωση είναι ότι παίρνει έναντι χρέους από κάποιον Κουτρέλη, ένα πιστόλι και το πουλάει αργότερα σε κάποιον απ' τα Βασιλικά.

Επίσης μ' άρεσαν: Σελίδα 39 «Ι. Βγενάς -Μετρητά γρόσια 10 - αφαιρώ 3=γρόσια 7» και αμέσως τραβάει μια μολυβιά με την ένδειξη «απεβίωσε και τελείωσε». Ενώ στη σελίδα 50 καταχωρεί «Δ. Κωστομοίρης - Η άνοθεν λογαριασμή εξοφλήθησαν, εκτός μόνη 10 οκάδι Σιτάρι αξίας 52 γρ. και μετά την συνενόσην θα εξοφληθώσιν ένεκα φιλονικούμενον».

Τα προϊόντα που διέθετε ο Δ. Κακαλιάς, προμηθευόταν απ' τους εμπόρους Πολιχνίτου Σαράντο Σαραντιδή, Αφούς Σάκκη (Σκάλα), Γ. Καραγεωργίου, Λουκή Υψηλάντη, Ε. Χατζηβαρελτζή, Επαμ. Σάββα και Ε. Καγκάνη, που σημειώνει (Πολιχνιάτης Σκάλα - Ελπίς), αλλά που δεν μπορώ να βρω ποιος ήταν μ αυτό το επώνυμο. Επίσης προμηθευόταν απ' τους Πολιχνιατές πλοιοκτήτες (είχαν μικρά καΐκια και ενεργούσαν εμπόριο) Παναγ. Κεχαγιά, Μανόλη Φράγκο και Μανόλη Τσαμουργκέλη. Ενώ απ' τη Μυτιλήνη έπαιρνε εμπορεύματα απ' τους εμπόρους Λεοντή-Καμπούρη, Αφούς Λαλέλλη, Ε. Βουγιούκα, Χ' Ηλίας Μ. - Χρυσόχοου και Σία, Κ. Σαπουντζή, Νεοκλή Κουκάρα, Αθαν. Σταμπόγλου και τέλος απ' τη Σκάλα Πολιχνίτου (Ελπίς την αποκαλεί) προμηθευόταν από ξένους καπεταναίους, που εμπορευόντουσαν την πραιμάτια τους όπως: Δημ. Παπάς, Ν. Παπαλιάς, Δ. Λάσκαρης (Χιώτης), Π. Κούπαλος (εκ Χίου), Γ. Καρμύρης (Σάμος Τηγάνι), Λινάρδος Θεοκάρης (Πασαλιμάνι), Ι. Δράκος (Μοσχονήσια), Δ. Φαναράδελης ή Καδέλης (Πλωμάρι), Λεοντής Τουρνάς (Χίος), Καπετάν Γιώργης και Καπετάν Κουκουνάς (από Χίο), Δ. Λεοντάρας (Καρδάμυλα). Τις μεταφορές των εμπορευμάτων από Σκάλα και Μυτιλήνη ενεργούσαν οι καραγωγείς Χαρ. Στατέλης (Πόστα), Ευστράτιος Παπουτσάς, Ευστράτιος Γιαννέλης, Κόρακας, Παν. Κουτρής, Κων. Πανταζής, Γ. Χατζηλάμπρος και Αριστείδης Κουτρούλης.

Τόσα τοπικά ιστορικά στοιχεία λοιπόν και ίσως και περισσότερα έκρυβαν οι κτηνισμένες σελίδες ενός μπακαλοτέφτερου, που καταγράφοντας τες μπορείς να δώσεις σ' έναν μελλοντικό ερευνητή τη δυνατότητα να αποτυπώσει με ακρίβεια ένα μέρος της συνάφειας και της ζωής αυτών, που πέρασαν πριν από έναν αιώνα, μέσα απ' τα σοκάκια του χωριού μας.

Όμως, μια που ο λόγος σήμερα περιστράφηκε γύρω απ' το μπακάλιο και τα βερεσέδια του Δημ. Ε. Κακαλιά, ας κλείσουμε με δυο πιο πρόσφατα «μπακάλικα» ανέκδοτα του Πολιχνίτου. Όλοι θα θυμάστε έναν απ' τους πιο επιτυχημένους παντοπώλες του χωριού μας, τον Στρατή Γεωργ. Σεβαστέλη (για αρκετά χρόνια είχε συνεργασθεί με τον αδελφό του Σεβαστό). Είχε λοιπόν και αυτός το τεφτέρι του και ταυτόχρονα είχε και το «τιφτιρέλι» που κρατούσε ο πελάτης, στο οποίο ταυτόχρονα καταχωριζόταν τα επί πιστώσει ψώνια. Ένα Σάββατο βράδυ λοιπόν λογαριάστηκε με τον Δημητρώ, πληρώθηκε, ξωφλήθηκε, κέρασε ένα κονιάκ με ένα φοντάν, είπαν

«από ταξιδιού» και καληνυχτήθηκαν. Σε λίγο όμως μπουκάρει στο μπακάτικο η γυναίκα του Δημητρίου το Αμιρσέλι με άγριες διαθέσεις· είχε κάνει έλεγχο στον λογαριασμό και βάζει τις φωνές: «Πότι μουρή παλιόκαμπα πήρα γω πέντι φουρές φουντάν, που μας χρειών(ι);ς; Φτάν(ι) π' τους κέρασεις φουντάν τον προκουμένου μ;». «Μη ξαναμιλίξ Αμιρσέλι, τσ' είπαμει επειδή του τιφτιρέλι(ι) του πιάνειν τσι τα μουρά στα χέρια ντων, π'τα στέλν(ι)ς καμιά φουρά να ψνίσειν, να γράφουμι «φουντάν» τσ' «καπότι» που σι ξυπηρετουν τσι σένα τσι του Μητρελί(ι)». «Αίγιόπ'να γέν(ι)ς π' έ θέλ(ι)ς να τα παρατήγ(ι)ς τα κουρατά σ', άντι δα, τσ' απού ταξιδιού τσι καληνυχτα».

Αλλά και στα ψαράδικα είχε ένας σοβαρός άνθρωπος το παντοπωλείο του, που είχε την ατυχία να πάρει τσιράκι (μπακαλογατάκι) όταν ήταν μικρό παιδί, τον αξέχαστο φίλο μου τον Μπάμπη Χατζηπαναγιώτη, τον Λιάκο, που εργάστηκε στο κοιμητήρι του χωριού μας ένα διάστημα και γι' αυτό τον έλεγαν τελετάρχη του Δήμου. Πανέξυπνος και ετοιμόλογος όπως ήταν από μωρό ο Μπάμπης, φρονώντας μια άσπρη ποδίτσα, είχε ξεθαρρέψει και ζύγιζε κιόλας τα είδη, που αγόραζαν οι πελάτες, απ' την πρώτη σχεδόν μέρα της εργασίας του. Το αφεντικό τον ορμήνευε να προσέχει, να είναι καλό παιδί και μέχρι που ν' ανοίξουν τα σχολεία, θα τον καλοπλήρωνε για τις μέρες που θα εργασθεί. (Μικρή παρένθεση: Την ημέρα που μοίραζαν τα ενδεικτικά στο Σχολείο, πήγε και ο Μπάμπης, κάποια στιγμή λέγει: «Μένα ε μ' έδουσεσ κύριε». «Τ' χρόν' ρε Χαρλαμπέλι(ι)», του απαντά ο δάσκαλος ο Αντωνής, «γιατί ε νι φτάξαν φέτους»).

Την δεύτερη λοιπόν κάν την τρίτη μέρα απασχόλησής του ο Μπάμπης γεμίζει ζάχαρη την σέσουλα, ζυγίζει μισή οκά ζάχαρη και σχεδόν άλλη τόση που έμεινε στην σέσουλα την κοπανεί πάνω στη βιά του μέσα στο τσουβάλι με το ρύζι. Εν ριπή οφθαλμού ο παντοπώλης σηκώνει την σέσουλα και την κατεβάζει στο κεφάλι του Μπάμπη «Τι θα κάνω τώρα το ρύζι, βρε παλιόπαιδο;». Και αυτός λύνοντας την ποδίτσα του φωνάζει: «Τι χτυπάς ρε βλουγιουκουμένι; Ε ξέρ' όποιους του παρ', α του κάν(ι) ρζόγαλου;» και μ' ένα πήδο πετιέται στο καλντερίμι ανεξόφλητος.

Πολιχνίτος Απρίλιος 2014

ΚΕΝΤΡΟ ΑΚΤΙΝΟΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗΣ & ΥΠΕΡΗΧΩΝ

Γ. Βουμβάκης - Π. Χαχάλης
(8-12 π.μ. - 5-8.30 μ.μ.)
Π. Τσαλδάρη 19 & Καλαμών 1
Περιστερί, Τηλ.: 210 57.55.444

ΜΑΚΡΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Ενοικιάζονται γκαρσονιέρες επιπλωμένες με όλες τις ανέσεις και τηλέφωνο Πάνω στο κύμα στη Σκάλα Πολιχνίτου. Περιβάλλον οικογενειακό Για τους συγχωριανούς ειδικές τιμές Τηλ.: (22520) 41061 - 42365

• Μελέτες • Επιβλέψεις Οικοδομών

ΣΤΕΛΛΑ Γ. ΣΤΑΥΡΙΝΟΥ
Διπλ. ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
Αποφ. Πανεπιστημίου Πατρών
ΑΝΩ ΧΑΛΙΚΑΣ - ΜΥΤΙΛΗΝΗ
Τηλ. 22510 48021, κιν. 6942 971844

ΜΑΡΙΝΑ Θ. ΤΟΥΝΤΑ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
Πτυχιούχος Νομικής Σχολής
Πανεπιστημίου Αθηνών
Σουφλίου 9, Αθήνα, Τ.Κ. 11527
ΤΗΛ: 210 7708451, ΚΙΝ: 6972 892918
e-mail: marinatounta@yahoo.gr

Το περαματάκι η Σουλτάνα

Γράφει ο ΤΑΣΟΣ ΜΑΚΡΗΣ

Στο έμπα της Σκάλας Πολιχνίτου, ο επισκέπτης βρίσκει σήμερα με την πρώτη ματιά, με την πρώτη γνωριμία, σ' ένα τρίστρατο που έχει αποτυπωμένη την ιστορία του τόπου στις ερειπωμένες ανθρώπινες κατασκευές, οι οποίες με το θλιμμένο τους ύφος περιμένουν στωικά την ολοκληρωτική απομάκρυνσή τους, για να επιβεβαιωθεί κι εδώ πως τα πάντα περνούν και φεύγουν και συνεχώς ανανεώνονται.

Από τη μια κι από την άλλη, στην αρχή του παραλιακού δρόμου, δυο ακατοίκητα κτήρια, με κρεμασμένα τα ξύλινα παραθυρόφυλλά τους, τις πόρτες κομματιασμένες, τις στέγες βουλιαγμένες, τους τοίχους γυμνούς απ' τους πεσμένους σοβάδες, διηγούνται ιστορίες για εμπόρους και εμπορεύματα, για καϊκισήδες κι αραγμένα καϊκια, για ανθρωπομάνι και πάρε-δώσε, για τη ζωή όπως ήταν τότε. Κι απέναντί τους, στην αριστερή γωνία, στέκεται ακόμα η μαρμαρίνη βρύση με τις δυό της όψεις, στεγνή τώρα και λυπημένη, γιατί της στέρησαν τη χαρά να ξεδιψά τους διαβάτες, να ξεπλένει το αλάτι από τα χέρια και τα πρόσωπα των ψαράδων και να γεμίζει τα ξύλινα νεροβάρελα των καϊκιών.

Ανάμεσα σ' αυτά και προς τη θάλασσα, είναι ένας χώρος σα μικρή πλατεία, τσιμεντοστρωμένος, μέχρι το μουράγιο του λιμανιού. Ήταν κάποτε αμμουδιά σ' αυτό το μέρος, πριν φτιαχτεί το λιμάνι και σκεπαστεί ο τόπος με τοιμένο, για να...μορφύνει! Ήταν αμμουδιά σκεπασμένη με πελεκούδια και ροκανίδια, με βάζια* και φαλάγγια*, με ένα πυρομάχι και πάνω του ένα ντενεκέ με μαύρο κατράμι, για το παλάμισμα* των πλεούμενων, με ένα πάγκο για το δούλεμα των ξύλων, με μια σανίδα στηριγμένη σε ένα γερό στήριγμα, για να χρησιμεύει για πριονιστήριο. Ένας εργάτης από πάνω κι ένας από κάτω δούλευαν το μεγάλο πριόνι κι έκοβαν τα χοντρά ξύλα, για την καρίνα, για τα ποδοστήματα*, για τα στραβόξυλα και τις κουπαστές. Στην άκρη μια ξύλινη παράγκα ήταν για τη φύλαξη των εργαλείων. Κι όλ' αυτά τα σκέπαζε στοργικά μια μεγάλη τζιτζιφιά και προστάτευε ξύλα κι εργαζόμενους με τον ίσκιο της. Ήταν ο ταρσανάς του μπάρμπα Χαράλαμπος του Καζαμιά, που γέμισε τη θάλασσα με όμορφα καλοτάξια περαμάτα.

Είχε μαθητεύσει στα Μοσχονήσια ο Χαράλαμπος Καζαμιάς ή Γρηγόριου, όπως ήταν το πραγματικό του επίθετο, εκεί που στα χρόνια της τουρκοκρατίας δούλευε ναυπηγείο με εξειδίκευση σ' αυτού του είδους τα σκάφη. Έβγαιναν απ'

εκεί περάματα, καϊκια μέχρι και εκατό τόνων, με ένα και δυό κατάρτια, ιστιοφόρα, με μαστουνί* και φλόκους*, με μεγάλα τραπεζοειδή πανιά, ένα στο κάθε κατάρτι, τράτες με την περιέργη όψη τους και ψαρόβαρκες με κουπιά και πανιά. Ήταν τα σκαριά αυτά με οξεία πλώρη και πρύμνη και τα ποδοστήματα τους κατέληγαν σε χαρακτηριστική μυτερή γκάγκα*. Τα περάματα που έβγαιναν από τον ταρσανά του Καζαμιά ήταν γνήσια, καθαρόαιμα αγαιοπελαγίτικα σκα-

Το περαματάκι η «Σουλτάνα»

ριά, δοκιμασμένα πλεούμενα στις φουρτούνες και στον κυματισμό του Αιγαίου. Ερχόταν κατευθείαν από την αρχαία Ελλάδα. Ήταν τα περάματα (πορθμεία), που έκαναν τη σύνδεση των νησιών και των ακτών του Αιγαίου κι είχαν ταχύτητα με πανιά και ευστάθεια στον αιγαιοπελαγίτικο κυματισμό. Τα καϊκια μέχρι τα χρόνια του πολέμου και κανά δυο δεκαετίες ακόμα, διεκπεραίωναν το εμπόριο του Αιγαίου και οι τράτες, με τη χαρακτηριστική τους πλώρη, είχαν την αποκλειστικότητα σ' αυτού του είδους το ψάρεμα κι έγιναν σήμα κατατεθέν στις συσκευασίες των αλίπαστων. Το εμπορικό σκάφος οι Βενετοί το τροποποίησαν ελαφρά και το ονόμασαν μπρατσέρο. Το όνομα αυτό είναι όμως δάνειο από την ελληνική λέξη βραχίων, που την έκαναν μπράτσο και την χρησιμοποίησαν -ποιος ξέρει γιατί- και στο πλεούμενο.

Στο καρνάγιο του Καζαμιά, στη Σκάλα Πολιχνίτου, δεν σκάρωναν μεγάλα καϊκια, γιατί και ο χώρος δεν ήταν αρκετός και ζήτηση δεν υπήρχε. Τα σκαριά του ήταν ψαράδικα, διχτυάρικα και τράτες. Οι ναυπηγικές δυνατότητες κάλυπταν μόνο τον κόλπο Καλλονής κυρίως τα λιμάνια της Σκάλας Πολιχνίτου και της Σκάλας Καλλονής. Τα σκαριά βρισκόταν βέβαια και σε άλλα λιμάνια του νησιού, αλλά εκεί έφθαναν από μεταπώληση. Ψαρόβαρκες αυτού του τύπου δεν υπήρχαν σε κανένα άλλο λιμάνι της Ελλάδας. Εποχιακά μόνο εμφανίζονταν τα πολυχνιατικά ψαροκάικα σε λιμάνια της βόρειας Ελλάδας και γίνονταν αξιοθέατο. Αυτό έδειχνε και τις δυνατότητες του σκαριού, το οποίο μπορούσε να διαπλεύσει το Αιγαίο με άνεση και καμιά φορά έμφορτο, όπως στα χρόνια της κατοχής. Φόρτωναν τότε τα περαματάκια του Πολιχνίτου, κρυφά απ' τους Γερμανούς, λάδι που το πήγαιναν στην

Μακεδονία και γύριζαν κατάφορτα με πολύτιμο σιτάρι. Έσωσαν τότε το χωριό μας από την πείνα τα καρυδότσουφλα του μπάρμπα Χαράλαμπου.

Όσα σκαφάκια σκάρωσε τότε ο γέρο Καζαμιάς, ήταν κατασκευές για ιστιοφόρα. Το πλεούμενο στενόμακρο, είχε βύθισμα για ευστάθεια και μάγουλα στην πλώρη, για να αντέχει στο ζόρισμα των πανιών.

Με αυτά τα χαρακτηριστικά η ιδιότυπη ιστιοφορία με άλμπουρο* και αντένα* ήταν άνετη και αποδοτική. Το άλμπουρο το κρατούσε η σκάτζα* πάνω στο στροπύ* και τα δυο μπρατσόλια* της πλώρης. Ο στάτζος (φλόκος*) δένονταν απ' την κορφή του καταρτίου και τη γκάγκα του πλωριού ποδοστήματος. Έτσι μ' αυτή την αντιστήριξη το άλμπουρο αποκτούσε σταθερότητα, για να μπορεί να δεχτεί και να αντέξει και το μεγάλο πανί, που πιανόταν πάνω του με την μικρή πλευρά του κι άνοιγε με την αντένα, που απ' την μια μεριά στερεωνόταν στη γωνία που έκαναν το άλμπουρο με τα μπρατσόλια κι απ' την άλλη δεχόταν την άκρη της μεγάλης πλευράς του πανιού, ενώ η άλλη άκρη ήταν η σκότα*, που δένονταν στο κατασκότι* της πρύμνης.

Μ' αυτό τον εξοπλισμό, το ψαράδικο ιστιοφόρο περαματάκι του μπάρμπα Χαράλαμπος Καζαμιά ήταν ικανό να πάρει μέρος και σε ιστιοποϊικούς αγώνες. Μπορούσε να ταξιδεύει όρτσα* και γεμάτα* κι αν χρειαζόταν, να πηγαίνει σχεδόν στο μάτι του αγέρα. Ήταν σκαριά για τις ανάγκες των ψαράδων, που έβγαζαν το αλμυρό ψωμί τους δίχως μηχανές και πετρέλαια. Τότε που η ναυτοσύνη και η ναυπηγική σε αगाστή συνεργασία δούλευαν για να διαμύσουν τα στοιχεία της φύσης.

Μεταπολεμικά τα πράγματα άλλαξαν σιγά-σιγά. Γύρεψαν το χώρο τους οι μηχανές, που εκτόπισαν τα πανιά και τα κουπιά. Τώρα η δουλειά γίνεται πιο εύκολα και τα στοιχεία τιθασειούνται με τις μηχανές πιο αποτελεσματικά. Έτσι ένα-ένα τα ψαράδικα περαματάκια αφήνουν τα πανιά και τοποθετούν στο κύτος τους μηχανάκια εσωλέμβια. Τα δίχτυα γίνονται πλαστικά κι επειδή δεν έχουν ανάγκη από βαψίματα και στεγνώματα, μπορούν να πληθύνουν. Στο ψαράδικο στενόμακρο σκαφάκι τα πράγματα δυσκολεύουν. Χρειάζονται χώροι. Τη λύση δίνει τώρα ένας άλλος Καζαμιάς, ο Γρηγόρης, ο γυιός και διάδοχος του μπάρμπα Χαράλαμπος. Άξιος διάδοχος, καλός μάστορας, αφού κατάλαβε έγκαιρα τις ανάγκες της εποχής μας. Έτσι το «περαματάκι» γίνεται τώρα «πέραμα», που δεν προβληματίζεται πώς θα πετύχει την ταχύτητα με

Α' ΜΕΡΟΣ

τον αγέρα αλλά με τη μηχανή. Το σκάφος τώρα παίρνει φάρδος, για να έχει μεγάλη κουβέρτα, να χωρούν τα πολλά δίχτυα. Η πλώρη φαρδαίνει στο επάνω μέρος, στις κουπαστές, αλλά αφαιρούνται τα μάγουλα στα ύφαλα. Η μηχανή δεν δίνει πιέσεις εκεί, αλλά στο πίσω μέρος, που καθίζει την πρύμνη με την ταχύτητα. Ενισχύονται λοιπόν τα ύφαλα της πρύμνης, για να έχει μεγαλύτερη άνωση και να αντιμετωπίζεται το βάρος της μηχανής, αλλά και η άνωση της πλώρης από την ταχύτητα. Τα καινούργια μηχανοκίνητα σκαριά είναι δουλειά του Γρηγόρη Καζαμιά και τα δείγματα που σώζονται ακόμα, είναι καταπληκτικά.

Ο ταρσανάς στη Σκάλα Πολιχνίτου δεν εκσυγχρονίστηκε με μηχανήματα, γιατί δεν υπήρχαν δυνατότητες στο χώρο, ούτε διαφαινόταν διαδοχή. Ωστόσο προφταίνει να σκαρώσει μερικά πανέμορφα σκάφη, που χαιρέται η θάλασσα, τα καμαρώνει το έμπειρο μάτι και τα απολαμβάνουν οι ιδιοκτήτες για την άψογη συμπεριφορά τους. Το 2009 έπεσε στη θάλασσα το τελευταίο πέραμα του Γρηγόρη Καζαμιά. Ο ταρσανάς καθαρίστηκε από τα βάζια, τα φαλάγγια, τα πελεκούδια. Ο χώρος μπαζώθηκε, τσιμεντοστρώθηκε κι έγινε τμήμα του λιμανιού, που στο μουράγιο του δένουν τώρα πλαστικά σκαριά, ακαλαίσθητα, ψυχρά και άψυχα. Αναμείσα τους ένα γέρικο πέραμα περιμένει υπομονετικά την απόσυρσή του. Έχει ζωή ακόμα πάνω του. Μπορεί να τα βάλει με το κύμα, μπορεί να υπηρετήσει σε όλες τις απαιτήσεις τον ιδιοκτήτη του, έχει χρόνια ακόμα. Γιατί λέγανε πως τα σκαριά του Καζαμιά δεν παλιώνουν. Κι όμως η τύχη του είναι προδιαγεγραμμένη. Το σκάφος που δεν μπορεί πια να ξαναγίνει, θα αποζημιωθεί και θα κομματιαστεί με επίσημο πρωτόκολλο καταστροφής. Το μίσος είναι η χαρά των ολιγομυαλών...

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

- **άλμπουρο** = ο ιστός, το κατάρτι
- **αντένα** = Η κεραία, χοντρό κοντάρι που στεριώνεται στο κατάρτι για να συγκρατεί και να κρατά ανοιχτό το πανί
- **βάζια** = είδος ολκού αποτελούμενο από δυο χοντρά δοκάρια πάνω στα οποία τοποθετείται το πλοίο για ανέκλυση και καθέλκυση
- **γεμάτα** = θέση του πλοίου ως προς τον άνεμο ώστε τα πανιά να γεμίζουν αέρα. Πύμα: με τον άνεμο πίσω. Ορτσα: με διέυθυνση προς τον άνεμο
- **γκάγκα** = το επάνω άκρο του ποδοστήματος, η μύτη του πλοίου
- **κατασκότι** = μεταλλικό ή ξύλινο άγκιστρο για να δένεται η σκότα
- **μαστούνι** = δοκός που εξέρχεται στην πλώρη για την επιμήκυνση του φλόκου
- **μπρατσόλια** = γερά δοκάρια δεξιά και αριστερά στο τέλος της πλώρης, για να στηρίζεται το κατάστρωμα και να συγκρατείται το κατάρτι
- **παλάμισμα** = η κάλυψη των υφάλων του πλοίου με συντηρητικό
- **ποδόστημα** = το όρθιο ξύλο της πλώρης ή της πρύμνης που είναι συνέχεια και κάμψη της καρίνας
- **σκάτζα** = υποδοχή στο κύτος, πάνω στο στροπύ που δέχεται και στεριώνει το κάτω άκρο του καταρτίου

- **στροπύ** = σανίδα ισχυρή, παράλληλη με την καρίνα που στεριώνεται μ' αυτήν και κρατά τους νομείς (τα στραβόξυλα)
- **σκότα** = το σχοινί στην άκρη του πανιού
- **φλόκα** = μπροστινό τριγωνικό πανί, λέγεται και στάντζος

Γιαλούρης Γεώργιος
ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΟΣ-ΒΙΟΠΑΘΟΛΟΓΟΣ
ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ ΓΙΑΤΡΟΣ

Αιματολογικό - Βιοχημικό - Ορμονολογικό - Ανοσολογικό - Καλλιέργειες - Ελεγχος γονιμότητας/στειρότητας - Προγεννητικός έλεγχος

Μ. ΑΣΙΑΣ 18, ΗΡΑΚΛΕΙΑ (ΕΝΑΝΤΙ ΚΕΝΤΡΟΥ ΥΓΕΙΑΣ)
ΤΗΛ. 23250 24522, ΚΙΝ. 6948 514963

Ηλίας Ι. Τσολάκης
Ειδικός Καρδιολόγος

Διδάκτωρ Ιατρ. Σχολής Παν. Αθηνών
Επιμελητής Β' & Γ' Καρδιολογικής Κλιν. ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΑΤΡΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΩΝ : ΔΙΣΤΟΜΟΥ 5-7, ΜΑΡΟΥΣΙ
ΤΗΛ. 210 6198100 εσφ. 2597, 210 6862157, Κιν.: 6944 269977

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΑΒΒΑΣ
Δερματολόγος - Αφροδισιολόγος
τ. ιατρός Νοσ. Α. Συγγρός

ΔΙΑΘΕΡΜΟΠΗΘΙΑ - ΧΗΜΙΚΑ PEELING

Μεγ. Αλεξάνδρου 10 - Δάφνη - Πλ. Καλογήρων
Τηλ. Ιατρ. 2109765200, Οικ. 210 9352363
κιν. 6936 735600 - ΔΕΧΕΤΑΙ ΜΕ ΡΑΝΤΕΒΟΥ

ΤΑ ΣΚΑΛΙΑ

Της
Αγγελικής
Πατακού

Ο σεφ μας προτείνει

Το πασχαλιάτικο αρνί

ΠΑΣΧΑ στο Πολιχνίτο σήμαινε και σημαίνει για όλους τους Πολιχνιάτες αρνί ή κατσίκι γεμιστό στο φούρνο, όπως μας το έμαθαν οι γιαγιάδες μας.

Η Μεγάλη Εβδομάδα έφθανε στο τέλος της. Τα σπίτια καθαρά και ιδιαίτερα φροντισμένα με μεράκι από τη κάθε νοικοκυρά άστραφταν. Οι αυλές ασπρισμένες με ασβέστη και τα πεζούλια λουλακί χρώμα περίμεναν την Ανάσταση του Χριστού.

Όλα ήταν έτοιμα και είχαν φορέσει τη γιορτινή τους φορεσιά για το Χριστός Ανέστη. Το κάθε σπίτι είχε προετοιμάσει το γεμιστό κρέας που θα έφτιαχνε τη Λαμπροδευτέρα. Σε κάθε γειτονιά θα άναβε ένας φούρνος που θα έβαζαν τουλάχιστον οκτώ με δέκα φουρνιστά. Η γυναίκα που είχε το φούρνο, σηκωνόταν από τα χαράματα για να τον καταπάσει (να ανάψει τη φωτιά). Σιγά-σιγά ερχόντουσαν και οι άλλες γειτονίσσες για να βοηθήσουν. Άλλη έκοβε τα κλαδιά, άλλη πάλινε, άλλη με το ειδικό σιδερένιο εξάρτημα (το στσιαρόφτυαρο) πήγαινε πότε από τη μια και πότε από την άλλη μεριά τα αναμμένα ξύλα για να πυρλώσει όλος ο φούρνος, να ασπρίσει το μάγουλό του όπως έλεγαν.

Ο φούρνος έπρεπε να γίνει πολύ δυνατός για να ψηθούν καλά τα γεμιστά. Μόλις θα τα έβαζαν μέσα, θα τον έκλειναν πολύ καλά και θα τον άνοιγαν το βράδυ με τη δύση του ηλίου. Το βράδυ της Λαμπροδευτέρας το έτρωγαν στο γιορτινό τραπέζι μαζί με άλλα μεζεδάκια και μοσχομύριζε όλο το χωριό.

Το έθιμο αυτό διατηρείται και σήμερα αλλά φυσικά σήμερα ψήνεται στο φούρνο της ηλεκτρικής κουζίνας. Ας θυμηθούμε πώς το έφτιαχναν και ας δοκιμάσουμε και εμείς γιατί είναι μοναδικό σε μυρωδιά και γεύση.

Διαδικασία: Έκοβαν από το αρνί ή το κατσίκι το κουβάνι (θώρακας ολόκληρος) με τέτοιο τρόπο για να μπορούν να το ράψουν. Όταν ήταν πολλά άτομα, άφηναν και τα μπροστά πόδια. Το έπλεναν πολύ καλά με ζεστό νερό και έρχονταν το κατάλληλο αλάτι και πιπέρι μέσα και έξω. Έκοβαν το συκώτι του ζώου σε μέτρια κομμάτια, το έβαζαν στο τηγάνι να μαραθεί με ψιλοκομμένο κρεμμύδι, αλάτι και πιπέρι. Μόλις ετοιμαζόταν, έρχονταν το ελαιόλαδο και 2-3 κουταλιές της σούπας αγνό βούτυρο, το ανακάτευαν καλά και έρχονταν το ανάλογο πολύ καλά πλυμένο ρύζι, ανακατεύοντας πάλι για να πάρει όλη τη γεύση από τα υλικά. Μετά έβαζαν το μισό από το νερό που χρειαζόταν για να μαγειρευτεί το ρύζι (2 κούπες ρύζι, 3 κούπες νερό), χαμηλώναν τη φωτιά και το άφηναν να σιγοβράσει και να πιει το νερό του.

Έβαζαν τη σύβραση μέσα στο κουβάνι και το έραβαν με μεγάλη βελόνα σταυρωτά. Το έβαζαν στο ταψί και γύρω του τις πατάτες κομμένες σε μεγάλα κομμάτια. Στις πατάτες έβαζαν πελτέ ντομάτας διαλυμένο σε λίγο νερό. Το μυστικό ήταν να σκεπάσουν το ψητό καλά για να μην καεί, κάποιες γυναίκες το σκέπαζαν με βρεγμένα κληματόφυλλα. Άλλες γυναίκες πάλι το σκέπαζαν με καπάκι και γύρω-γύρω το έκλειναν με ζυμάρι. Και οι δύο τρόποι είχαν καλό αποτέλεσμα.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΥΓ: Στα κατάστημα οικιακών εργαλείων υπάρχουν μεζούρες που μετράνε κούπες και κουτάλια της σούπας και του γλυκού.

ΚΑΤΡΑΚΑΖΑΣ ΧΑΡΙΛΑΟΣ
EXECUTIVE CHEF
SUNDAYS CATERING

ΚΩΦΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΟΛΩΝΟΣ 25 - ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 3625596 - 210 3623798

Αισθητικές Αποκαταστάσεις
Λεύκανση Δοντιών

ΠΕΛΗ Γ. ΓΕΩΡΓΗ D.M.D
Αισθητική Οδοντιατρική
Tufts University of Boston USA
ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ 2ο, ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ
ΤΗΛ. 210 6913631

SUNDAY'S GASTRONOMY CATERING

Χαρίλαος Κατρακάζας
Executive Chef
Κινητό: 6944885536

ΑΦΟΙ ΣΤΕΝΙΩΤΗ Ο.Ε. • Ιωλκού & Μαγνησίας 51
Αχαρνές, Τ.Κ. 136 71

Τηλ: 210 8540444, 210 2448707
Φαξ: 210 8540434

e-mail: sundayscatering@gmail.com
Ιστοσελίδα: http://www.sundayscatering.gr

TABERNA

«Ο ΒΑΣΙΛΗΣ»

Ψητά στα κάρβουνα - Λατταριστές
σουβλές & σπιτικές σπεσιαλιτέ!

Ανετο πάρκινγκ, καταπράσινος κήπος,
παιδότοπος

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΟΥΡΟΣ
Λεωφόρος Μαραθώνος 26, Μάτι ΑΤΤΙΚΗΣ
Τηλ. 2294075666, 6942661038

Προνομία τα σπίτια του Πολιχνίτου που διέθεταν υπερυψωμένη κεντρική είσοδο, στην οποία οδηγούσαν σκαλιά, τότε δυο-τρία, τότε και παραπάνω. Ακόμα περισσότερο μάλιστα αν είχαν την τύχη να βρίσκονται επί...κεντρικών οδικών αρτηριών του χωριού.

Εκτός του ότι τους προσέδιδαν αρχοντιά και χάρη βέβαια, είχαν και το μέγιστο προσόν να αποτελούν τόπο συνάθροισης, αλλά και στρατηγικής θέσης παρατηρητήριο για το τακτικό υπαίθριο γειτονιό των γυναικών κάθε γειτονιάς, κατά τις εποχές του χρόνου και τις ημέρες που το επέτρεπαν οι καιρικές συνθήκες.

Συγκεντρώνονταν σ' αυτά, ελλείψει και άλλων διασκεδάσεων, τις απογευματινές και μόνο ώρες -τις πρωινές υπήρχαν οι ποικίλες ασχολίες και υποχρεώσεις του νοικοκυριού- πολλές φορές μάλιστα αξιοποιούσαν αυτό το χρόνο της ανάπαυλας διεκπεραιώνοντας και μικροδουλειές, όπως πλέξιμο, καθάρισμα οσπρίων κ.λ.π. Οι συζητήσεις λοιπόν αφορούσαν τα τρέχοντα - και όσα μπορούσαν να ανακινωθούν

μόνο, βέβαια- νέα της κάθε μιας και της οικογένειας της και στη συνέχεια περνούσαν στα θέματα που αφορούσαν την ευρύτερη κοινότητα του χωριού. Ποιος παντρεύτηκε και υπό ποιες συνθήκες και περιστάσεις, πώς ήταν τα εκτεθέντα προικιά και ο γάμος, πόσο μπορεί να ταίριαζε το ζευγάρι και οι συμπέθεροι μεταξύ τους. Επίσης τυχόν σκάνδαλα που συνέβησαν σε πρόσφατο χρόνο (εκουσίες απαγωγές κοριτσιών, εξωσυζυγικές σχέσεις και άλλα σχετικά), προξενιά που βρίσκονταν εν εξελίξει και βέβαια ατυχήματα, θάνατοι, κηδείες, με όλα τα συναφή σχόλια τους επίσης κι αυτά τα δυσάρεστα.

Πλην όμως, τα παραπάνω εξεταζόμενα και σχολιαζόμενα θέματα, διακόπτονταν απότομα, όταν στον ορίζοντα του παρατηρητηρίου εμφανιζόταν πεζός. Έπαυε ακαριαία πάσα συζήτηση και η ομήγυρις συγκεντρωνόταν στην ενδελεχή παρατήρηση του διερχομένου, τον οποίο κυριολεκτικά ακτινογραφούσαν (π.χ. τι φοράει, πώς δείχνει τη διάθεσή του, πού να πηγαίνει), αν μάλιστα ενέπιπτε και σε καμιά από τις προαναφερθείσες κατηγορίες θεμάτων (πρόσφατου αρραβώνα, χωρισμού, τσακωμού, θανάτου κ.λ.π.), τότε το ενδιαφέρον, εύλογα, έφθανε στο ζενίθ του. Ο σχετικά χαμηλόφωνος σχολιασμός ξεκινούσε πριν καν ο περαστικός απομακρυνθεί μερικά βήματα από μπροστά τους και δεν ήταν πάντα καλοπραίρετος, αλλά ανάλογα και με την ποιοτική σύνθεση της γυναικοπαρέας ήταν από διακριτικός και κόσμιος μέχρι εντελώς αδιάκριτος ή και κακεντρεχής.

Το δικό μου σπίτι δεν είχε την τύχη να διαθέτει σκαλιά, ούτε επί κεντρικής οδού να βρίσκεται. Εμείς συγκεντρωνόμαστε στα τρία όλα κι όλα σκαλιά της Ευστρατίας, που το σπίτι της δεν ήταν βέβαια σε ιδιαίτερα κεντρικό δρόμο, πάντως είχε αρκετά ικανοποιητικό «πέρασμα». Εγώ ήμουν παιδί λοιπόν, αλλά «φορτωνόμουν» στην παρέα τους, γιατί μου άρεσε να συμμετέχω στο κόσμο των μεγάλων γυναικών και στα μυστικά της ενήλικης ζωής τους, που πάντα κουβεντιάζονταν ψιθυριστά και συγκαλυμμένα, αλλά ωστόσο για μένα το πράγμα είχε ενδιαφέρον.

Τα καλοκαίρια, το υπαίθριο γειτονιό ακολουθούσε τους τόπους παραθερισμού, όπου πια όχι μόνο σε σκαλιά, αλλά και οπουδήποτε στην άπλα της εξοχής λάμβανε χώρα.

Στη Σκάλα λοιπόν εγώ συμμετείχα στην ολιγομελή παρέα, που συγκεντρωνόταν στην αυλή-περιβόλι του παραδίπλα σπιτιού μας με μοναδική και ωραία θέα τα όμορα μικρά περιβόλια των διπλανών, στη σειρά σπιτιών και όπου δρόμος δεν υπήρχε, ώστε να σχολιάζονται οι διερχόμενοι.

Σ' αυτές τις συγκεκριμένες συνάξεις του χωριού και της Σκάλας, για τις οποίες έχω προσωπική γνώση, οι κουβέντες και η αντιμετώπιση των ζητημάτων είχαν τις πιο πολλές φορές οδηγό τους τις διάφορες δεισιδαιμονίες και υπήρχε ζωηρή πίστη σε «μεταφυσικά» πράγματα και συμβάντα (εμφανίσεις νεκρών, φαντάσματα ποικίλα, μαγείες, ένα περίφημο βιβλίο που προέβλεπε τα μελλούμενα και άλλα σχετικά). Η κουβέντα για τα συγκεκριμένα θέματα, ήταν τελικά και η μόνη ακατάλληλη για τα παιδικά αυτιά μου. Φόβος φώλιαζε στη ψυχή μου και όταν ερχόταν το βράδυ και η ώρα του ύπνου, ήθελα συνοδεία για να βγω στη σκοτεινή αυλή, αναμμένο φως όλη τη νύχτα ή ξυπνούσα στη μέση του ύπνου με αίσθημα φόβου και ανησυχίας και πάλι λέγοντας.

Σ' αυτό το σημείο θέλω πολύ να διηγηθώ το σχολιασμό της παρέας των γυναικών της Σκάλας, το βράδυ της 21ης Ιουλίου 1969, που το διαστημόπλοιο Απόλλων 11 «πατούσε» στη Σελήνη. Τηλεοράσεις δεν υπήρχαν ακόμα στο χωριό και τη Σκάλα κι εγώ είχα παρακολουθήσει, δεκατρία χρόνια τότε, την ραδιοφωνική μετάδοση της προσελήνωσης. Όταν αργότερα κάθισα στη συνηθισμένη παρέα που είχαν οι γειτόνισσές μου, πληροφορημένες ήδη για το γεγονός, το επίτευγμα της ανθρωπότητας αμφισβητήθηκε ευθέως και ομόφωνα, τόσο απίστευτο φάνταζε. «Άντι που πήγαν στου φιγυρά! Ποιος ξέρ' πάσ' σι ποιο β'νό κουτλήσαν, τσι λέγειν πους πήγαν στου φιγυρά!».

Απ' αυτή την ηλικία των δεκατριών ετών και μετά, σταμάτησα οριστικά να συμμετέχω στο «γειτονιό» των μεγάλων γυναικών. Άρχισε η εφηβεία και το «γειτονιό» μου πλέον ήταν με τις τρεις συμμαθήτριες γειτόνισσές μου και στενές, μέχρι σήμερα, φίλες μου. Που επίσης ελάμβανε χώρα σε σκαλιά σπιτιών της γειτονιάς επί κεντρικού δρόμου. Στα δυο σκαλιά ενός ακατοίκητου σπιτιού ή στα δυο σκαλιά του σπιτιού της μιας από μας. Τα θέματα συζήτησής μας ήταν δύο και μόνο, άνισα κατανεμημένα. Η σχολική μας ζωή με τα μαθήματα, τους καθηγητές, τους συμμαθητές, τις εκδρομές και ό,τι άλλο, έπιανε λίγο χώρο στις συζητήσεις. Τα μέγα και ανεξάντλητο θέμα ήταν ένα και ολοκαίνουργιο: ο έρωτας. Ποιος τα είχε με ποια. Ποιος μας κοίταζε, ποιος μας χαμογέλασε, ποιος μας πείραζε, ποιος μας άρεσε αλλά αδιαφορούσε. Τι ήταν εν τέλει οι ερωτικές σχέσεις. Σκοτάδι κάλυπτε τον τομέα, με μερικά κακοφωτισμένα σημεία ημιμάθειας. Πού να βρεθούν πηγές γνώσης; Ούτε σπίτι, ούτε σχολείο, ούτε βιβλία, ούτε τηλεόραση, τίποτα δεν μας διαφώτιζε. Οι συνομήλικοί όλοι είχαν παρόμοια άγνοια για το θέμα και αυτό που τελικά ανταλλάσαμε στις ατέλειωτες κουβέντες μας, ήταν η άγνοια και η ημιμάθεια μας, που δεν μας έκαναν σοφότερες. Και βέβαια κανείς διερχόμενος μπροστά από 'κείνα τα σκαλιά δε μας απασχολούσε αν δεν τύχαινε να ήταν νέος και στοιχειωδώς ωραίος.

Αυτά μέχρις ότου αποφοιτήσαμε από το σχολείο και πήραμε όλες τους δρόμους της ενήλικης ζωής. Και «γειτονιό» σε σκαλιά σπιτιού, δεν έχω κάνει από τότε.

ΠΟΛΙΧΝΙΤΟΣ. Φωτό: Franky Van den Driessche

ΣΩΤΗΡΙΟΣ Π. ΣΑΧΑΝΑΣ
ΑΙΜΑΤΟΛΟΓΟΣ

• Επιμελήτης Ιατρικού Αθηνών
• Κλινική Ψυχικού

• Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών
ΙΑΤΡΕΙΟ: Α. ΠΕΝΤΕΛΗΣ 7 & ΠΑΠΑΓΟΥ 3
ΧΑΛΑΝΔΡΙ (3ος όροφος)

ΤΗΛ: 2106850202, 6974390445
email: ssachanas@gmail.com

ΝΥΦΙΔΑ BEACH HOTEL

ΜΥΡΣΙΝΗ ΣΑΒΒΑΔΕΛΛΗ

ΝΥΦΙΔΑ ΠΟΛΙΧΝΙΤΟΥ - ΛΕΣΒΟΣ
ΤΗΛ.: 22520 - 41841, 41764, 42266
41 068, Fax: 22520 42266

TABERNA «Ο ΣΠΥΡΟΣ»

(Σπύρος Τζιμής)

ΓΕΡΟΥΛΑΝΟΥ 143, ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ
ΤΗΛ. 210 9630195

Μαρία Π. Πανσεληνά
Ιατρός - Ακτινοδιαγνώστης

Διαγνωστικό εργαστήριο:
• Υπέρηχοι σώματος • Triplex αγγείων
• Ενδοσκοπικό u/s • u/s μαστού
• Μέτρηση οστικής πυκνότητας
• Ψηφιακή πανοραμική απεικόνιση

Καλλονή: Εμπορικό Κέντρο Βαμβουκλή
(έναντι Κέντρου Υγείας)
Τηλ/φαξ: 22530 22131, κιν.: 6972 509137

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Πωλείται αγρόκτημα
2,5 στρεμμάτων με πηγάδι, στη θέση Αρά στη Σκάλα Πολιχνίτου.

Πληροφορίες: Μάγγρας Ιωάννης, 6973 604823. 2102718550, /2779360, /52863767.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΟΙΡΑΣΓΕΝΤΗ
Χειρουργός - Οφθαλμίατρος

Α. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ 19 - ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ - Γραφείο 12
ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΤΗΛ.: 2310 695065 • FAX: 2310 447354
Κιν. 69 6623181 • E-mail: sandk@otenet.gr

Παλαιολόγος Π. Παλαιολόγος
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΚΑΝΙΓΓΟΣ 10, 7ος όροφος, Αθήνα
Τηλ/φαξ: 210 3813828
Κιν. 6936 630243
e-mail: paleo_paleo@yahoo.gr

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ

ΚΩΣΤΑΣ Σ. ΤΑΞΕΙΔΗΣ
Πολιχνίτος Λέσβου

Εξυπηρέτηση καθ' όλο το 24ωρο
Τηλ Γραφείου: 22520 42002
Αθηνών: 210 9768835
Κιν. 6944 330572, 6948 530118

ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ
ΚΤΙΡΙΩΝ - ΓΡΑΦΕΙΩΝ &
ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ

Χρήστος Φράγκος
ΤΗΛ. 210 577 43 63
Κιν.: 6948 538 615,
6940 115483

ΚΕΝΤΡΟ ΑΚΤΙΝΟΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗΣ
& ΥΠΕΡΗΧΩΝ

Γ. Βουμβάκης - Π. Χαχάλης
(8 - 12 π.μ. - 5 - 8.30 μ.μ.)
Π. Τσαλδάρη 19 & Καλαμών 1 • Περιστέρι
Τηλ.: 210 57-55-444

ΞΥΛΟ & ΤΕΧΝΗ

ΚΟΥΣΚΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ & Υιός

ΕΠΙΠΛΑ ΚΟΥΖΙΝΑΣ • ΕΠΙΠΛΑ ΜΠΑΝΙΟΥ • ΝΤΟΥΛΑΠΕΣ
• ΠΟΡΤΕΣ • ΠΑΡΑΘΥΡΑ • ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ • ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ
Σουλίου 16 Αγ. Δημήτριος, 17342 Αθήνα
• Τηλ. 210 9756231, 210 9757428
Φαξ: 210 9731220, κιν. 6945 8559896

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ του Τάσου Μακρή

Νόμ' τσι σκαρβέλια... !!!

Περίεργη, ακαταλαβίστικη και ελλιπής φράση, με αποσιωπητικά γιατί δεν λέμε σχεδόν τίποτα με πρόταση δίχως ρήμα. Δεν είναι καν πρόταση, είναι δυο άσχετες νοηματικά λέξεις συνδεδεμένες με ένα σύνδεσμο. Για να καταλάβουμε θα χρειαστούν γνώσεις της ζωής της υπαίθρου, της κοινωνίας των προγόνων μας, και της γλώσσας μας.

Ο αγράμματος ή ολιγογράμματος κόσμος του χωριού μας, είχε πάντα πρόβλημα με την ακαταλαβίστικη κρατική νομοθεσία και νομολογία. Ο καθένας προσωπικά, αλλά και η κοινωνία τους σα σύνολο, είχε μια αίσθηση δικαίου, η οποία στα δικαστήρια δεν συμβαδίζει με τις αποφάσεις. Γι' αυτόν, τον κατά τη γνώμη τους, παραλογισμό έφταιγαν οι νόμοι, όπως τους εξηγούσαν οι δικηγόροι, που τους πλήρωναν για να βρουν το δίκιο τους. Κι όταν δεν το έβρισκαν, καταφερόταν περιφρονητικά εναντίον των νόμων και με αποσιωπητικά ξεστόμιζαν τη λέξη: «Νόμ'...!». Και τότε, την ώρα της υποτίμησης των νόμων, συνέβαινε η σύλληψη του έξυπνου λογοπαίγνιου: Στο σαμάρι των υποζυγίων υπάρχουν κάτι ξύλινα άγκιστρα, τα οποία ονομάζονται σκαρβέλια. Η λέξη έχει αρχαία την καταγωγή της, με ρίζα από το ρήμα σκάλλω, από το οποίο πα-

ράγονται και το σκαλώνω, το σκαλίζω, το σκαλομαθρεύγου, ο σκάλιθρος, ο σκαλμός – σκαρμός που πάνω του σκαλώνει το κουπί, όπως πάνω στα σκαλμέλια-σκαρβέλια σκαλώνουν τα σχοινιά για να στερεώνονται τα φορτώματα. Τα μπροστινά σκαρβέλια, που είναι προς τον ώμο του ζώου, λέγονται νιόμ' και ακούγονται με τον ίδιο ήχο με τους νόμους. Συνειρμικά λοιπόν οι νόμοι ανακαλούν στη μνήμη τους ομόηχους νόμους-ώμους, για να διαπλεκούν με τα σκαρβέλια και να προέλθει μια καταλυτική ειρωνεία, ακαταλαβίστικη μεν, υπέροχη δε. Πρόκειται για λογοπαίγνιο πρώτης γραμμής, και σχήμα λόγου, ειρωνείας, από τα πιο πετυχημένα, αφού καταφέρνει, δίχως οξύτητες, να φέρνει την ελληνική νομοθεσία, και την ελληνική δικαιοσύνη, στο κλίμα των υποζυγίων.

Η λογοτεχνική και γλωσσική κατανόηση της φράσης, κατά τη γνώμη μου, δεν εξαντλεί το περιεχόμενό της. Πρέπει να ερευνηθεί, γιατί ένιωσαν εκείνοι οι άνθρωποι την ανάγκη να τη διατυπώσουν, γιατί αναγκάστηκαν να διαμαρτυρηθούν για το νομικό καθεστώς της χώρας, το οποίο αφού αδυνατούν να αντιμετωπίσουν, το ειρωνεύονται. Γιατί η ειρωνεία τους ουσιαστικά είναι διαμαρτυρία, η οποία σε ένα ευνομούμενο κράτος θα λαμ-

βάνονταν σοβαρά υπόψιν, προκειμένου να περιοριστεί η πολυνομία και η ασάφεια της νομικής επιστήμης.

Είναι γνωστό πως, όχι μόνο οι άσχετοι περί τα νομικά, αλλά ούτε οι νομικοί θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν το τέρας της ελληνικής πολυνομίας, δίχως τα βιβλία τους. Και να φανταστεί κανείς πως είναι αδικαιολόγητη η άγνοια νόμου! Έτσι, η φράση μας αποδειχεται πως εξακολουθεί να είναι επίκαιρη, και όπως φαίνεται θα είναι όσο υπάρχει ελληνική επικράτεια. Νομικοί και άσχετοι κολυμπάμε όλοι μέσα σε μία θάλασσα νόμων, τις πιο πολλές φορές αντιφατικών και αλληλοαναιρούμενων, κατάλληλων μόνο γι' αυτούς που τους φέρνουν στα μέτρα τους και τους χρησιμοποιούν για ίδιον όφελος. Οι υπόλοιποι δεν τους καταλαβαίνουν, αγανακτούν, διαμαρτύρονται και ...τους ειρωνεύονται: «Νόμ' τσι σκαρβέλια...!».

Με τη σοφή απλοϊκότητά τους οι πρόγονοί μας είπαν απλές κουβέντες, για να θίξουν με ευστοχία μεγάλα κοινωνικά θέματα. Μας καταπλήσει σήμερα η εξαντλητική παρατηρητικότητα τους και πολύ περισσότερο η συμπεκνωμένη διατύπωση σε παροιμιακές φράσεις, που τις κάνει από διαχρονικές μέχρι και προφητικές σε σημείο, που να δικαιώνει τη σημερινή ενασχόλησή μας μ' αυτές.

Και εγώ ξυπόλητος γιατί τα «σπορτέξ» ή «νάικ», ή τα «τίμπερλαντ» δεν μου τα είχε φέρει ο ταχυδρόμος (Ανδρέας Ανδρεαδέλης).

Πρώτα, ο κοκκώνης με τη κοριτσόμανι δεν υπήρχε, το πρώτο καφενείο δεν υπήρχε, ο Γρηγόρης δεν υπήρχε, ο Γιώτης δεν υπήρχε.

Φτάνοντας σου Βγενά, φλας αριστερά για το σπίτι, ένα πυργέλ με μία φρυτζα μπροστά για ίσκιο.

Ξεφόρτωνε το φορτίο και γύρναγε για το δεύτερο δρομολόγιο, τα στρώματα, τα παπλώματα και ό,τι χώραγε κατασάμαρα. Το ίδιο δρομολόγιο. Καθόμουνε 2-3 μέρες παίζοντας όλη μέρα στον γυαλό και τα πρωινά για μποσάκι στου Λιάκου και του Γιωργαντά τις τράτες.

Κάθε πρωί πέρναγε ο Ιγνάτης Σαμαράς ερχόμενος από το Αμμούδι με δυο κοφίνια στον γάιδαρο φορτωμένα ψάρια σπάρους, κίωνες κλπ. Τα μπερέκια αυτά χάθηκαν. Το «φαξ» ερχόταν από τον πατέρα μου: «Αδελφή, στείλε τον μικρό πίσω!». Φοβότανε μη πνιγώ γιατί μπάνιο δεν ήξερα.

Υ.Γ. Στο αμπέλι είχε πεπόνια, καρπούζια, μπάμιες, μελιτζάνες, έκοβα τις «πάπιες», τα ξυλάγγουρα πρώτα. Στο πηγάδι πολλά λουλούδια, μαιντανός, δυόσμος, σέλινο.

Εκανα μια αναδρομή στο παρελθόν, το 2014. Πιστεύω να σας άρεσε...

Γεώργιος Σταματέλλης

ΘΕΜΑΤΑ ΥΓΕΙΑΣ

Γιατί δείχνουμε μεγαλύτεροι από όσο είμαστε;

Γράφει ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΛΛΙΑΚΑΣ
Καθηγητής Φυσικής Αγωγής με Master στην Άσκηση και Ποιότητα Ζωής

Ποιος άνθρωπος θα ήθελε να δείχνει μεγαλύτερος από την πραγματική του ηλικία; Ορισμένες συνήθειες και συμπεριφορές αυξάνουν τον κίνδυνο πρόωρης γήρανσης. Αν τις αποφεύγετε, μπορείτε να βοηθήσετε το δέρμα σας να δείχνει νεότερο.

Η κυριότερη αιτία εμφάνισης ρυτίδων είναι η έκθεση στον ήλιο

Δεν υπάρχει μαύρισμα που να είναι υγιεινό. Το μαύρισμα είναι σημάδι βλάβης στο δέρμα, απόδειξη ότι οι υπεριώδεις ακτίνες έχουν εισχωρήσει και βλάψει την υποστηρικτική δομή του δέρματος. Οι περισσότερες ρυτίδες προκαλούνται από την έκθεση στον ήλιο καθόλη τη διάρκεια της ζωής ενός ανθρώπου και δεν είναι ποτέ αργά να σταματήσετε τη διαδικασία.

Τι μπορείτε να κάνετε: Να φοράτε αντηλιακό με μεγάλο δείκτη προστασίας. Τα χέρια και το πρόσωπο είναι ιδιαίτερα ευάλωτα στην ηλιακή βλάβη, λόγω της συχνής έκθεσής τους.

Σημαντικός παράγοντας γήρανσης το κάπνισμα

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το κάπνισμα είναι κακό για το δέρμα. Επιταχύνει τη διαδικασία γήρατος, προκαλεί ρυτίδες στο δέρμα και σας δείχνει μεγαλύτερο/η από όσο είστε. Οι ρυτίδες σε έναν καπνιστή είναι εμφανείς κάτω από μικροσκοπία ακόμα και στην ηλικία των 20. Όσο πιο πολλά χρόνια και πιο πολλά πακέτα έχετε καπνίσει, τόσο πιο πιθανόν είναι να δημιουργηθούν ρυτίδες.

Τι μπορείτε να κάνετε: Σταματήστε το κάπνισμα. Υπάρχουν αποτελεσματικά όπλα για τη διακοπή του καπνίσματος.

Πώς οι συσπάσεις του προσώπου δημιουργούν ρυτίδες

Οι ρυτίδες στις γωνίες των ματιών ή ανάμεσα στα φρύδια πιστεύεται ότι προκαλούνται από μικρές συσπάσεις των μυών. Σε όλη τη ζωή οι συσπάσεις του προσώπου, όπως όταν χαμογελάμε, αφήνουν τα σημάδια τους στο πρόσωπο.

Τι μπορείτε να κάνετε: Να φοράτε γυαλιά ηλίου κατά την έξοδό σας από το σπίτι.

Ο τρόπος που κοιμάστε μπορεί να προκαλέσει ρυτίδες

Ο τρόπος που κοιμάστε μπορεί να προκαλεί ρυτίδες. Άσχετα από το πόσο μαλακό είναι, το μαξιλάρι σας κάθε βράδι ασκεί πίεση στο πρόσωπό σας. Με τα χρόνια μπορεί να δημιουργήσει γραμμώσεις στο μάγουλο, το σαγόνι ή το μέτωπό σας.

Τι μπορείτε να κάνετε: Να κοιμάστε ανάσκελα. Οι άνθρωποι που δεν κοιμούνται με το πρόσωπο χωμένο στο μαξιλάρι, έχουν την τάση να μην εμφανίζουν ρυτίδες ύπνου.

Προλάβετε τις ρυτίδες μέσω της διατροφής

Το δέρμα σας είναι το μεγαλύτερο όργανο του σώματός σας. Σαν την καρδιά και τον εγκέφαλο χρειάζεται καλή διατροφή για να διατηρήσει τη φόρμα και τη λειτουργία του. Συγκεκριμένα, χρειάζεται τη βιταμίνη Β, τη βιοτίνη. Αυτό δημιουργεί τη βάση για νέα υγιή δερματικά κύτταρα.

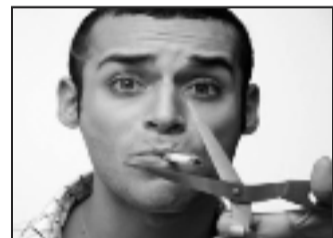
Οι βιταμίνες C και E είναι αντιοξειδωτικές. Μπορούν να προστατεύσουν το δέρμα από τη βλάβη του ήλιου και να μειώσουν τη δερματική βλάβη που προκαλούν οι ελεύθερες ρίζες. Η βιταμίνη Α βοηθά στη διατήρηση και επιδιόρθωση του δερματικού ιστού.

Τι μπορείτε να κάνετε: Να επιλέξετε ισορροπημένη και υγιεινή διατροφή γεμάτη από φρούτα και λαχανικά.

A... και να μην ξεχνάτε το νερό

Καθώς μεγαλώνουμε, το δέρμα γίνεται λεπτότερο και πιο ξηρό. Τότε είναι πιο σημαντικό από ποτέ να πίνετε πολύ νερό και να διατηρείτε το δέρμα ενυδατωμένο και πλήρες.

Τι μπορείτε να κάνετε: Να πίνετε έξι έως οκτώ ποτήρια νερό την ημέρα—την ποσότητα που συνιστούν οι περισσότεροι ειδικοί.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΑΝΑΜΝΗΣΗ

Ο ΚΥΡΑΤΖΗΣ και άλλα διάφορα

Έτσι και φέτος 1952 ή 53, ήρθε το «φαξ» στον πατέρα μου στον Ξερόκαμπο, από την αδελφή του, την αγαπημένη μου θεία Ταξιαρχούλα, να κάνω και φέτος τη μεταφορά στη Νυφίδα τα πράγματα. Ο σοφράς, το φανάρι, το καζάνι στο πρώτο δρομολόγιο. Έφτασα στην κατρακύλα (μαχαλάς) ξυπόλυτος και μόνιμα τα δαχτύλια και τα γόνατά μου ματωμένα. Η γαϊδάρα σαμαρωμένη, φορτώθηκε για το δρομολόγιο, μαζί ένα τρίο εγώ, η γαϊδάρα και το γαϊδουράκι της που έτρεχε μαζί χαρούμενο και βύζαινε όταν κάναμε μία στάση. Πέρασαμε από το Μέραγα του Τσιμέ - δεν υπάρχει πια, ανηφορίζοντας η Γρύπα, το κολονάκι των Τούρκων. Τίποτα δεν θυμίζει το παρελθόν. Στη συνέχεια ένας τοίχος πινιαίας με τρύπες (δεν υπάρχει πια). Συνέχεια δεξιά το νεκροταφείο των Τούρκων δεν υπάρχει πια. Κατηφορίζοντας ένα καλντερίμι (τουσμές) για τη κουλτζάνα -έργο τέχνης-, το σκέπασαν με μπετόν. Εδώ το τρίτο δημοτικό χάλασαν, το πλακόστρωτο θα άφηναν; Φτάνοντας τη κουλτζάνα, κάποτε έτρεχε δροσερό νερό, δεν τρέχει πια. Συνέχεια του λιοτόπ της Δημοσθήδενας. Το είχε φυτέψει ο παππούς μου το

1907-8. Φτάνοντας στο τρίστρατο, Σαραντέλ γι αμπουλάδης βλέπει το γαλάζιο του γούρνα μας (έργο Θεού και φύσης) μοναδικό, δεν το χορταίνει το μάτι σου.

Στον Κατήγορο ή τσισμές του νταρατζίκ με γούρνα και μπόλικο νερό. Εκεί δροσιζόμασταν οι πεζοπόροι μαζί και τα ζώα. Τώρα δεν υπάρχει πια.

Στη βρύση αυτή είχε μόνιμα μέλισσες, σφήγκες και μπάμπουρες, να ξεδιψάσουν ήθελαν κι αυτά! Ήταν μια στάση όπως του «Λεβέντη» πηγαίνοντας για Λαμία.

Γέροι με βράκες και τραγιάσκες, γιαγιάδες με βρακιά και τσεμπέρια, άλλες εποχές. Ψιλ τα βνάρια ή τοποθεσία (όνομα κι αυτό...). Κατεβαίνοντας έβλεπα να καίνε τις αστβές οι Αγρίτες για να ξαναφυτρώσουν για τα ζώα.

Φτάνοντας στον Βράχο είχε ένα καφενείο του Αγοραστή -δεν υπάρχει πια. Εκεί μύρια την αλμύρα της θάλασσας, το δροσερό αεράκι. Δεξιά δρόμος για τη Σκάλα δεν υπήρχε. Αριστερά η Νυφίδα -δρόμος δεν υπήρχε. Το πλακόστρωτο δεν υπήρχε, παρά μια αμμουδιά γεμάτη καβαλίνες και βινές ή βιρβιτσιλές, από τα ζώα.

ΧΡΥΣΟΘΕΑ Κ. ΖΑΡΟΥΛΗ

ΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ

• Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών
• Επιστημονικός Συνεργάτης
Νοσοκομείου ΝΙΜΙΤΣ & Ιατρικού Αθηνών -
Κλινική Ψυχικού
ΙΑΤΡΕΙΟ: Λ. ΠΕΝΤΕΛΗΣ 7 & ΠΑΠΑΓΟΥ 3
ΧΑΛΑΝΔΡΙ (3ος όροφος)
ΤΗΛ: 2106850202, 6977328162
email: xzarouli@gmail.com

ΖΟΥΡΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ & ΥΙΟΣ

ΕΛΑΙΟΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΙ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΕΙΣ -
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ
Τηλ. 210 9912181
κιν. 6977 293813, 6971 892482

ΛΑΜΠΟΥΣΗΣ Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Χειρουργός Οδοντίατρος

ΑΚΤΙΝΟΓΡΑΦΙΕΣ: • Ψηφιακή Ενδοστοματική • Κεφαλομετρικές • Πανοραμικές
• Τομογραφίες γνάθων • ΕΜΦΥΤΕΥΜΑΤΑ
Καβέτσου 44 (άνωθεν Ολυμπιακής),
Μυτιλήνη • Τηλ.: 27.772
Οικία: Κέας 28 - Μυτιλήνη • Τηλ.: 45.740

ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

ΓΙΩΡΓΟΣ Γ. ΖΟΥΡΟΣ

«Η ΑΓΝΟΤΗΣ»

Πολιχνίτος Λέσβου
Τηλ. 22520 41078, 42060
κιν. 6978 746980

ΓΙΩΡΓΟΣ Π. ΚΟΥΣΚΟΣ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ

ΕΓΧΡΩΜΟ TRIPLEX ΚΑΡΔΙΑΣ
HOLTER ΡΥΘΜΟΥ ΚΑΙ ΑΡΤΗΡ. ΠΙΕΣΗΣ
ΤΕΣΤ ΚΟΠΩΣΗΣ ΣΕ ΚΥΛΙΟΜΕΝΟ ΤΑΠΗΤΑ
ΕΛΕΓΧΟΣ ΜΟΝΙΜΩΝ ΒΗΜΑΤΟΔΟΤΩΝ
ΚΑΒΕΤΣΟΥ 44 (ΗΜΙΟΡΟΦΟΣ)
ΜΥΤΙΛΗΝΗ
ΤΗΛ. 22510-47447. ΚΙΝ. 693-2580123

Σπύρος Καλημέρης

Ψυχίατρος Ψυχοθεραπευτής

Λεωφόρος Κηφισίας 125-127, Αθήνα
Εμπορικό κέντρο «Κόσμος», 5ος όροφος,
Τηλέφωνο/φαξ: 2130248566
Κινητό: 6973389212
e-mail: spiroskalimeris@gmail.com

πωλείται οικόπεδο

Πωλείται οικόπεδο εντός σχεδίου, άρτιο, πλήρες οικοδομήσιμο, με εμβαδό 1892μ. Βρίσκεται στη περιοχή Καρδώνα Δήμου Πολιχνίτου. Είναι διαμπερές και έχει πρόσβαση από την εθν. οδό και από το δρόμο του πρώην αγάλματος. Τιμή 70.000 ευρώ.
Τηλ. Επικοινωνίας: 6980452549, 2121007745.

ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Πανατζής Γιώργος

Πολιχνίτος Λέσβου
Τηλ. 22520 42275, κιν. 6976 037588

ΣΥΚΑΣ ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ

Απόφοιτος Γαλλικής-Αγγλικής Φιλολογίας Παναπιστημίου Αθηνών & κάτοχος DALE & PROFICIENCY.

ΠΑΡΑΔΙΔΕΙ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΑΛΛΙΚΩΝ - ΑΓΓΛΙΚΩΝ όλων των επιπέδων
Τηλέφωνο: 6939 271771

Τραγούδι του Αγίου Γεωργίου σε πολιχνιάτικη παραλλαγή

Στο Λεσβιακό Μηνολόγιο βρήκαμε μια πολιχνιάτικη παραλλαγή του τραγουδιού του Αγίου Γεωργίου, την οποία δημοσιεύουμε. Η καταγραφή πρέπει να έγινε από ομάδα δασκάλων του χωριού μας, οι οποίοι έχουν και την ευθύνη της ορθογραφίας του κειμένου. Δε θελήσαμε να κάνουμε καμιά επέμβαση, ούτε οποιαδήποτε ανάλυση, για να μη χάσουμε τη γνησιότητα και τη δροσιά του ποιήματος.

Ο κάθε Πολιχνιάτης ας το χαρεί κατά τις δυνατότητες και τα γούστα του.

Τ. Μακρής

Ένα θηρίο ν ιβρέθηκι σι μιας χώρας πηγάδι,
άθρουπου τού ταγίτσι και θήριον κί βράδυ.
Σά δέ δού διναν άθρηπου κάθι πουρνό κί ώρα
έν άφηνι πουτές νιρό νά τρέξη μέσ στη χώρα.
Τά πουλιτιά ν ίπαίξανι νά βρουν σι ποιόν θά πέση,
νά πάγη τό πιδάκι του στού δράκου τού πισκέσι.
Τά πουλιτιά ν ίπέσανι πρὸς τή Βασιλοπούλα.
'μ' τή μιά κλαίγει γή Βασιλέες π' τήν άλλ' Βασιλοπούλα.
— Νόκου γλυκειά μ' παρηγουριά, πού σ' είχα μοναχούλα,
πάρνι τού Βασιλείου μ' κί όλου μου τού Βιό μου.
κί'άφ'η'τ'ι τού πιδάκι μου, τού φώς τουν ούμματιώ μου.
— Πέφτουν μαχαίρια 'ρίφνητα, σπαθιά ξιγυμνουμένα.
Γιά τού πιδί σου παίρνομι, γιά παίρνομι κί σένα.
Στολίσι τήν κόρη σας κί κάνι τήν νύφη,
νά τήνι παμι στού θηριό νά τή ξικουκαλίση.
Κλαίγ' άμ' τή μιά ή Βασιλέες μί τή Βασιλοπούλα
— Νόκου γλυκειά μ' παρηγουριά, πού σ' είχα μοναχούλα.
Στουλίσανι τήν κόρη τους μ' άθούς κί μί λιθάρια,
μ' ασήμι κί μί μάλαμα κί μί μαργαριτάρια.

Πέφτει κόσμους αρίφνητους νά παν τήν κορασίδα
ν όπου τήν είχ' ή Βασιλέες μόνι κί μοναχούλα.
Μ' αλ'σίδεις τήνι δέσανι στού πηγαδιού τά χείλια,
κί τ' δέσανι κί αφήσανι μόνι τήν κορασίδα.
Κγαίγ' ή κόρη τσί δέρνι τσί λέγ' — Άλοι σί μένα,
όπου μ' αφήκαν μοναχή τσι δέν έχου κανένα.
Αγ' Γιώργης λυπήθηκι, τρέχει νά τή γλυτώση
κί άπου τά νύχια του θηριού νά τήνι λευτερώση.
— Άπλουσι τήν πουδίτσα σου, κόρη, νά μί χειρίχης
τσ' όταν σφρίση τού νιρό, τότες νά μί ξυπνήχης.
Άπί του δρόμου τούν πουλύν ιβρέθη κουρασμένους.
— Ξύπνα, νώ ξύπνα νήκαλι*, τσι τού νιρό αφρίζει
τσι τού θηριό τά δόδια του γιά μένα τ' ακουίζει.

Γή νήκαλους ιξύπνησι ουσάν ξιτρομασμένους,
κί τού κουντάρι ν ήρπαξι, σαν πού 'δαν μαθημένους.
Μιά κουνταριά τού χτύπησι, τού βρήκι μέσ στού στόμα,
κί' ώστα νά δής τού ξάπλουσι κάτω στης γης τού κώμα.
Ν όπου σκουτώνει τού θηριό βγαίν' ένα πριστέρι
κί βάστα ν αργυρό σταυρό εις τού διξι του χέρι.
Τσί γράφτ' απάνου γή σταυρός, βέβηγια, Αγίου Γιώργης
όπου σκουτώνει τού θηριό, γλυτώνει τίσ ανθρώπις.
Γιά δεσ χαρά πού γένι τσι τούτου τού παλάτι,
νά πάρουνι τήν κόρη του τσι πίσου νά τήν πάνι.
- Πάρι, βασλέ, τήν κόρη σου, πάρι τσι τού πιδί σου.
- Χαίρους τήν σ' τήν κόρη μου, χαίρους τσι τού πιδί μου,
χαίρους τσι τήν κουρώνα μου, κάτσι τσι στού θρουνί μου.
- Χαίρους τήν σύ τήν κόρη σου, χαίρους τσι τού πιδί σου,
χαίρους τσι τήν κουρώνα σου, κάτσι τσι στού θρουνί σου.
- Γιά πές μου, πές μου, νήκαλε, 'πού που βαστά ή γινιά σου;
Θέλου νά κάνου κάλισμα, νά στείλου σ'ν αφιντιά σου.
- Άγιουν ή Γιώργς νουμάζουμι, άπ' τήν Καππαδοκία,
σά θές νά κάνης κάλισμα, κάνι μιά εκκλησία.
Διξά νά βάλης τού Χριστού, ζιρβά τήν Παναγία,
καταμισή στήν εκκλησιά στήσ' ένα καθαλλάρη,
νάρχουντι νά τον προσκυνούν όλου, μικροί μεγάλοι.
- Μιτά χαράς, αντίκανι, τσι γή ακκλησιά θά γένη
μ' ασήμι κί μί μάλαμα, άξια τσι τιμημένη.

(Πολιχνίτος)

* νήκαλι = υπέρκαλε - νιόκαλε = ομορφονιέ. Δεν έχει νόημα να είναι το πρώτο συνθετικό το στερητικό «-νη» ούτε το υπερβειβαιωτικό «-νη» αλλά το «-νέος» από συναίρεση (αρχαιοπρεπέες).

Χάρης Κοντοσφύρης: «Νέο Ερείπιο - Δρώντας στον Χαμένο Χώρο»

Νέα Ερείπια: είναι ερειπωμένοι χώροι του πρόσφατου παρελθόντος

Η Γκαλερί Ζουμπουλάκη παρουσίασε από 20 Φεβρουαρίου έως 15 Μαρτίου 2014 την εικαστική εγκατάσταση του Χάρη Κοντοσφύρη, «Νέο Ερείπιο - Δρώντας στον Χαμένο Χώρο».

Με την συμμετοχή των γλυπτών Μανόλη Ρωμαντζή, Χρήστου Τσώτσου και των εικαστικών Νικόλα Καρναπατίδη- ηχητική εγκατάσταση, Αργύρης Ρήμος - αρχιτεκτονικά πρότυπα, Γιώργου Πανατζή - Ζωγραφική σύμπραξη..

Το «Νέο Ερείπιο» είναι μια εικαστική εγκατάσταση, που προτείνει τους εναπομείναντες χώρους ως μια αισιόδοξη ανασύνταξη του παραμελημένου ανθρώπινου χώρου. Τετρακόσια πουλιά εύλαλα γεμίζουν το χώρο, ενθαρρύνουν τη συνάθροιση, τη συναγωγή και αποτελούν κάλεσμα για περισσότερη συνεργασία. Την υλοποίηση της εγκατάστασης, τέσσερις καλλιτέχνες μαζί με τον Χάρη Κοντοσφύρη, την συνδιαμορφώνουν παραδειγματικά.

Ο Μανόλης Ρωμαντζής, με τα εξαιρετικά μικρο-γλυπτά του ανασκάπτει στο φως του παρόντος, ειδώλια καθημερινών ανθρώπων, μικρά αναθήματα ελληνικής άνθρωπο-φυσιογνωμίας, ανθρώπων που έζησαν στο γεωγραφικό χώρο της ηπειρωτικής γης, την οποία καταβρέχουν οι θάλασσες της ανατολικής Μεσογείου.

Ένας από αυτούς, ο Νίκος Καρούζος, ο έλληνας ποιητής που παριστάται στην εγκατάσταση, συμπράττει στην εξέγερση μιας πρόωρης και ελπιδοφόρας άνοιξης, παραμυθιασμένης για μια δικαιότερη ζωή των εκμηδενισμένων, που αναδεικνύεται στη φυσιογνω-

**Γεμάτος μόχθο
κι όμως ποιητικά,
ο άνθρωπος κατοικεί
τούτη τη γη
(Holderlin)**

μική γλυπτική παρέμβαση του Χρήστου Τσώτσου.

Ο εικαστικός Αργύρης Ρήμος, μέσα από τοπία της ελληνικής αρχιτεκτονικής, αναγεννά αρχιτεκτονικά πρότυπα και αναστήνει τόπους εξορίας.

Ήχοι από ακουστικές αναμνήσεις και εικόνες, παρεμφέρουν σε όλο το χώρο και βοηθούν το θεατή να απολαύσει επάλληλες διαδρομές του παρελθόντος, ακολουθώντας την ηχητική εγκατάσταση του εικαστικού Νικόλα Καρναπατίδη.

Εκεί που οι εικόνες-αναμνήσεις τελειώνουν, αρχίζει η αίσθηση ότι το ερείπιο είναι η τελευταία αντίσταση στην ικανότητα της ύλης να ανακυκλώνει τα πάντα σε οργανικότητες. Στη ζωγραφική σύμπραξη του Χάρη Κοντοσφύρη με τους υπόλοιπους εικαστικούς, αναδύονται και πλημμυρίζουν το χώρο: πουλιά, ελεύθερα σκυλιά, ο ποιητής Νίκος Καρούζος, ένα νησί αυτοεξόριστων που ανασκευάζουν εγκαταλειμμένα αρχιτεκτονικά πρότυπα σύγχρονης ελληνικής αρχιτεκτονικής, οι κυρίες των ερειπίων στην καταστραμμένη πολεμική Γερμανία, το ερειπωμένο περιστέλιο της εισόδου. Όλα αυτά αποτελούν το σύνολο μιας εικαστικής εμπειρίας: Γεμάτος μόχθο κι όμως ποιητικά, ο άνθρωπος κατοικεί τούτη τη γη (στίχος του Hölderlin).

*****

Από την συνέντευξη που έδωσε ο Χάρης Κοντοσφύρης στην Άρτεμη Καρδουλάκη για τα "Νέα της Τέχνης", σταχυολογήσαμε τα παρακάτω αποσπάσματα:

- Ποια είναι η σημασία της έκθεσης στην γκαλερί Ζουμπουλάκη σε σχέση με τη σύγχρονη πραγματικότητα;

- Στην γκαλερί της Δάφνης Ζουμπουλάκη θα δράσουμε στον «εξερευνηθέντα» χώρο.

Ο εικοστός αιώνας, ήταν ο αιώνας της ταχύτητας και του ακριβούς διανυσματικού χρόνου. Ο χρόνος κατέληξε να είναι ένα εργαλείο της εξουσίας. Ο χρόνος χρησιμοποιείται συχνά ως μέσο χειραγώγησης της καθημερινότητας. Ο χώρος έπαψε να έχει το ενδιαφέρον που είχε κάποτε. Ο χώρος έπαψε να έχει έκταση, επιφάνεια, καθώς επίσης και το δικαίωμα να καταλαμβάνει έναν συγκεκριμένο όγκο. Αναφερόμαστε στη διάσταση, στο εμβάδον και στον όγκο. Η σημερινή συνθήκη του χώρου είναι κάθετη, π.χ. η διαρρύθμιση και ο τρόπος οικοδόμησης μιας πολυκατοικίας. Στα τελευταία ετήνια χρόνια, ο χώρος υπήρξε το μόνο τεκμήριο του χωροχρόνου.

..Ο χώρος στην πραγματικότητα δεν έχει περπατηθεί όσο του αξίζει. Όλοι προσπαθούν να περπατήσουν στις πόλεις, να προσαρμόσουν τον δημόσιο βηματισμό τους στον βηματισμό που παρατηρείται στις πορείες των συλλαλητηρίων, σε αντίθεση με τον στρατιωτικό βηματισμό που γεμίζει τις πόλεις με παρελάσεις μέχρι και τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Οι άνθρωποι περπατούν για να καλύψουν τον χώρο που έχασαν. Οι ηττημένες λαϊκές μάζες πρέπει να περπατήσουν για να καλύψουν το χαμένο έδαφος ή να κρυφτούν στα

εναπομείναντα ερείπια και έτσι να ανακαλύψουν την κάλυψη του εδάφους από τα φυτά. Στα ερείπια συνειδητοποιείς πόσο λάθος είναι η επιπόνηση της ιδιοκτησίας, γιατί το ερείπιο μοιάζει να είναι δημόσιο θέαμα. Η έκθεση προσπαθεί να σε πείσει ότι εσύ ανήκεις στο «χώρο» και όχι αυτός σε 'σένα. Η εξερεύνηση του χαμένου χώρου, του χαμένου εδάφους, έχει να κάνει και με το κάλεσμα της επιστροφής στα πατρογονικά εδάφη μετά από τόσα χρόνια ξενιτιάς, η οποία ήταν μια άκυρη και άστοχη εδαφική διείσδυση.

- Περιέγραψε μου μορφολογικά το έργο:

- Στην εικαστική μου εγκατάσταση, χρησιμοποιώ 600 ωδικά πουλιά. Ήθελα να φτιάξω μια ωδή στην αναξιοπρέπεια. Αναρωτιέμαι τί επακολουθεί την κατάρρευση ενός ερειπίου και πού καταλήγει ο φαύλος κύκλος της δημιουργίας μιας κατοικίας. Στα Ερείπια, βλέπεις και αγγίζεις το περιεχόμενο της ιστορίας. Συλλαμβάνεις τη μεταφυσική αλήθεια του ιστορικού χρόνου και τον ζεις με αισθητηριακό και φυσικό τρόπο. Οι εξόριστοι στη Μακρόνησο έπρεπε να δημιουργούν Παρθενώνες αντίγραφα αρχαίων ναών, σαν αυτόν, απέναντι από το ναό του Ποσειδώνα στο Σούνιο.

Ο Χαμένος χώρος αυτοπροσδιορίζεται ως χαμένος, ως κάτι που χάθηκε, ένα τοπίο χωρίς ανθρώπινη παρουσία.

Αν βρεθείς σε ένα χαμένο χώρο, που θεωρείται ανώνυμη ιδιοκτησίας και μπορεί ν' ανήκει στον οποιονδήποτε, τότε ενσωματώνεις τον χαμένο χώρο στην κρυφή προσωπική σου ιστορία και εξευγενίζεις τη διεκδίκηση με αναγωγές σε γενεαλογικούς δεσμούς. Ο Χα-

μένος Χώρος είναι ένας χώρος ελεύθερος προς χρήση, τέτοιοι χώροι που φιλοξενούν τα ερείπια μοιάζουν με μικρογραφίες τόπων.

Νέα Ερείπια: είναι ερειπωμένοι χώροι του πρόσφατου παρελθόντος. Το Νέο Ερείπιο αποτελεί ένα εικαστικό έργο που ανοίγει μια συζήτηση για το πρόβλημα του τρόπου με τον οποίο ένας χώρος γίνεται ακατοίκτης ως αποτέλεσμα αδιαφορίας ή απροσεξίας για τη σημασία που δεν πρόλαβε να αποκτήσει μια κατοικία μέσα στην εποχή της.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Ο Χάρης Κοντοσφύρης γεννήθηκε στη Μυτιλήνη της Λέσβου το 1965. Σπούδασε σκηνοθεσία στη Σχολή Χατζίκου στην Αθήνα (1984-1987), ενώ το 1993 ολοκλήρωσε τις σπουδές του στην ΑΣΚΤ της Αθήνας. Το 2007 έγινε διδάσκων στον Τμήμα Πλαστικών Τεχνών και Επιστημών της Τέχνης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Από το 2010 είναι επίκουρος καθηγητής στην Σχολή Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (Φλώρινα). Η τελευταία του ατομική έκθεση στη Γκαλερί Ζουμπουλάκη ήταν το 2009 με τίτλο «Ηλεκτρικό Σπίτι».

Στις ομαδικές εκθέσεις στις οποίες έχει συμμετάσχει συγκαταλέγονται μεταξύ άλλων: 2008, Δεσμοί ύλης, Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Σαγκάης. Παρουσιάστηκε επίσης το 2009 στην Τεχνόπολη του Δήμου Αθηναίων και το Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης στη Θεσσαλονίκη (επιμελήτρια: ίρις Κρητικού). 2005, Athens-Beijing, 2η Διεθνής Μπιενάλε του Πεκίνου, Πεκίνο. 2004, Athens-Beijing (επίσημη εκπροσώπηση της Ελλάδας), 26η Μπιενάλε του Σάο Πάουλο, Βραζιλία (Εθνική Επίτροπος Ειρήνη Σαββανή).

ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΣΑΡΙΖΟΓΛΟΥ
ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΗ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΠΑΡΑΔΙΔΕΙ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΑΛΛΙΚΩΝ
ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΕΠΙΠΕΔΑ Α1, Α2, Β1, Β2,
Sorbone C1, Sorbone C2
Τηλ. 6948 042772

ΧΑΡΗΣ ΚΑΡΝΑΣ
Πολιτικός Μηχανικός Ε.Μ.Π.
ΜΕΛΕΤΕΣ • ΕΠΙΒΛΕΨΕΙΣ
• ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ
ΜΥΤΙΑΝΝΗ • ΤΗΛ: 2251041409

ΒΟΓΙΑΤΖΗ Π. ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΔΗΜ. ΣΟΥΤΣΟΥ 30, ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ: 210-6444112, FAX: 210
6447222, Κιν.: 6979 673382

πωλείται οικία

Πωλείται δίπατο σπίτι 67 τμ με οικόπεδο 70 τμ και καινούργια κεραμοσκεπή, στην περιοχή Τσίγκος Πολιχνίτου. Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με τον Πάρη Αργιόγιαννο, τηλ. 6978 145603.

η Λέσβος
Εμμ. Μπενάκη 38, Τηλ. 210 3814525

**Κέντρο Φυσικοθεραπείας
& Αποκατάστασης**
Γιασεμή Γιαννάκου
Τηλ: 22520 42 237- 6947 932983

ΣΤΡΑΤΟΣ Π. ΠΟΥΜΠΡΟΣ D.D.S. M.S.
Ειδικός Ορθοδοντικός
Ειδικευμένος στο Πανεπιστήμιο
της Καλιφόρνια, (UCLA) ΗΠΑ
ΔΕΧΕΤΑΙ ΜΕ ΠΑΝΤΕΟΥ
Πολυτεχνείου 32, 141 22 Ν. Ηράκλειο
Τηλ.: 210 28 41 582

ΔΩΡΟΘΕΑ Θ. ΤΟΥΝΤΑ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ
Πτυχιούχος Φιλοσοφικής
Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
Σουφλίου 9, Αθήνα, Τ.Κ. 11527
ΤΗΛ: 210 7708451, ΚΙΝ: 6972 893425
e-mail: doratounta@yahoo.gr

Αδελφοί Κρικλάνη
Μεταφορές
από και προς Αθήνα - από και προς Μυτιλήνη
Αναλαμβάνουμε μετακομίσεις και
διαθέτουμε ανυψωτικά μηχανήματα.
Τηλ. 6974 00 4032
Αποθήκη: Κηφισού 63 Αθήνα